

Novice iz Moravške doline

10 / 2020

GLASILO OBČINE MORAVČE / DECEMBER 2020 / ŠTEVILKA 10 / LETNIK XXI

Vsi potrebujemo luč od zgoraj / str. 6

»Odrešenik prihaja med nas
in v naša srca, da v nas ne bi
prevladovala tema in sovražstvo.«
Svoje misli o pomenu Božiča
je zapisal moravški župnik
Kancijan Čizman.

Zlati lipov list / str. 7

Turistično društvo Moravče
že 16. leto podeljuje priznanja za
najlepše ocvetličene hiše.
Urejenost okolja in skrb za
kulturno dediščino je pomemben
dejavnik, ki vpliva na kakovost
bivanja in na turistično
privlačnost naših krajev.

Dr. Jože Lavrič – znameniti Moravčan / str. 30

Dr. Jože Lavrič je bil pravnik,
statistik in agrarni ekonomist.
Rodil se je 18. marca 1903 v
Moravčah.

*Blagoslovljen Božič in
uspešno novo leto 2021*

*Kdor vsak dan naredi dobro delo,
bližnjemu podari lepo besedo
ali nameni iskreno misel,
bo na božični smrečici imel 365 sijočih okraskov.
V prepričanju, da je za okni moravških hiš
veliko takšnih sijočih smrečic,
vam želimo mirne božične praznike
in zdravja, uspehov ter veselja polno leto 2021.*

uredniški odbor
in
župan dr. Milan Balažič

Novice iz Moravske doline

DECEMBER 2020
ŠTEVILKA 10
LETNIK XXI

Novice iz Moravske doline je informativno glasilo občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Vegova ulica 9
1251 Moravče

01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Odgovorna urednica
mag. Tatjana Čop

Uredniški odbor
Eva Babnik
Ajda Lalič
Bernarda Mal
dr. Franci Malin
mag. Matjaž Marolt
Anja Ravnikar

Likovni urednik in oblikovanje
mag. Blaž Slapar

Lektoriranje
Bernarda Mal

Fotografije na naslovnici
Vedrana Golorej
Tjaša Čop

Tisk
Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada
1800 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka izide 28. januarja 2021. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si. Rok za oddajo je 6. januar 2021.

Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva.

Novice iz Moravske doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

"Knjiga je v celoti pot od zlega k dobremu,
od krivice k pravici, od napačnega k resničnemu,
od noči k dnevu." (Victor Hugo)

Naj vam dobra knjiga pomaga skozi te težke čase,
vam dela dobro družbo v dolgih zimskih večerih,
vam da upanje v lepše, bolj zdravo in
bolj mirno novo leto.

Vesel Božič in srečno v 2021 vam želi
Krajevna knjižnica Daneta Zajca Moravče.

Misli ob božiču in novemu letu

Drage Moravčanke, spoštovani Moravčani.

dr. Milan Balažič
župan občine Moravče

Božič. Novo leto. Čas dobrih želja. Seveda želimo najprej zdravja. Dragocenosti zdravja smo se v teh časih epidemije še bolj ovedli. Poleg naših osebnih želja so tudi želje, da bi nam šlo vsem skupaj v in okrog Moravske doline v prihodnjem letu dobro. Tudi teh želja je veliko. A zavedati se moramo, da so Moravče majhna občina z majhnim proračunom, kjer je treba vsak evro obrniti po pameti. Tudi jaz želim, da bi takoj zgradili novo optiko, da bi lopate zapele na gradbišču

doma za starejše občane, da se že jutri lotimo športnega parka in igrišča za otroke. Žal ni denarja za vse. Tako moramo izbirati prioritete. Saj ni dvoma, da bomo v prihodnjih letih zgradili vse – tudi ob pomoči evropskih in državnih sredstev, za katere se nenehno borimo – toda malo potrpežljivosti ne bo odveč. Obljubim vam lahko, da bomo trdo delali. Letošnja gradbena sezona je bila zelo uspešna. Videli boste, v prihodnjem letu bo še boljša.

Božič, praznik družine

Božič je vedno veljal za družinski praznik. Nekateri vpijejo, da je danes družina v krizi zato, ker razpada tradicionalni model družine. Povečuje se število ločitev, povečuje se delež družin z enim samim staršem, povečuje se število otrok, rojenih neporočenim staršem ipd. Kar se mene tiče, zagovarjam družino kot osnovno celico naše občine in širše družbe. Tu mislim na to, da mi je še vedno ideal to, da oče in mama z otroki poročena živita v istem gospodinjstvu. Resnici na ljubo je zakon še vedno glavno prizorišče čustvene vzgoje zelo svobodnega možkega, ki ga priveže k dolžnostim in odgovornostim, ki bi se jim sicer izognil. Dovolj sem star, izkušen in možki, da vem, o čem govorim.

Nekoč je tradicionalni zakon res slonel na neenakosti možkega in ženske, a se je danes razvil v zvezo dveh enakopravnih, ljubezen pa je začela postajati pomembna osnova sklenitve zveze. Otroci so krona zakona: velike družine so bile na moravškem nekoč zaželeni in še danes smo po številu otrok visoko nad slovenskim povprečjem. Toda zdaj živimo v obdobju, ko je otrok »bogastvo«, ki za družino ne pomeni več ekonomske prednosti, temveč enega glavnih stroškov. Zato je pomembno, da tu s svojo pomočjo vskoči občina, ki izdatno

financira vrtec, šolo, prevoze otrok, njihovo športno in kulturno udejstvovanje, štipendije, denarno pomoč za novorojence itn.

Nova družina

Nova tradicionalna družina izhaja iz načela enakosti med spoloma, od česar ni več mogoče odstopati. Družina se demokratizira na način, ki sovпада s procesom družbene demokratizacije. V družinskem življenju velja ustvariti mešanico svobodne izbire posameznika in vzajemne solidarnosti. To za seboj potegne neovirano družinsko razpravo o vseh vprašanih in avtoriteto, ki je stvar dogovora in tradicije. Družina pomeni enakost, vzajemno spoštovanje, samostojnost in skupno odločanje, predvsem pa varnost pred nasiljem. Starši morajo upravičeno še vedno vzdrževati avtoriteto pred otrokom, vendar naj bo ta dogovorna in bolj sproščena kot v preteklosti.

Danes ljudje od družine pričakujejo, da bo v hitro spreminjajočem se svetu človeku dala nekaj stabilnosti in varnosti. Skrb za otroke in njihova varnost je najpomembnejša naloga staršev, šole in občine, povezanih v partnerskem odnosu. Delitev odgovornosti za otroke pa se najprej začne že v družini: porazdelitev skrbi med mamo in očetom naj bo enakopravnejša, saj so doslej mame prevzemale neprimerno večji delež odgovornosti. Potrebujemo močno družino, da bo povezovalno delovala na okolico in predstavljala humus solidarnosti naše lokalne skupnosti. Da bi delovna družina lahko opravljala svojo vlogo, pa morata občina in država skrbeti za ustvarjanje dobrih delovnih mest, saj se veliko problemov v družini začne, ko na vrata potrka siromaštvo.

Enake možnosti za vse

Danes, ko si takšne in drugačne krize (in epidemije) sledijo ena za drugo, delovne družine ne smejo biti prepuščene same sebi, da plavajo ali potonejo v razburkanem morju. Vlada in župani imamo ključno vlogo pri vlaganju v infrastrukturo in izobraževanje, ki je potrebno za razvoj podjetniške kulture. Med tveganjem na trgu in varnostjo, ki jo poslovanju nudita občina in država, nastajajo nova podjetja in delovna mesta. Od tega bomo živeli, to so zdravi temelji naše skupne blaginje. Občina kot najbližja skupnost mora zagotavljati enakost možnosti vsem, ki hočejo delati. Delo pri nas ostaja osrednja vrednota, iz katere črpamo samospoštovanje in življenjski standard.

V naši občini primanjkuje služb, zato vzpodbujamo vsakogar, ki se loti podjetne dejavnosti ali želi širiti svojo kmetijo. Če in kolikor je le mogoče, takšnim odpisujemo razne prispevke, davke in dajatve. Pred petdesetimi leti so večino moravske delovne sile predstavljali fizični delavci, predvsem v proizvodnji, rudarstvu in kmetijstvu. Informacijska tehnologija je pomembno vplivala na naravo proizvodnje in dramatično zmanjšala povpraševanje po neizobraženi delovni sili. Tradicionalni moravški delavski razred počasi izginja, resne kmetije se mehanizirajo, vse več služb pa je povezano z delom na računalniku, tudi od doma.

Kakovostno javno šolstvo in zdravstvo

Zato je pomembno izboljšati kakovost našega javnega šolstva in ohraniti dobro financirano zdravstvo. In zato vlagamo milijone občinskega denarja v oba ključna sistema. Oba sistema nudita naši mladini osnovne pogoje za strategijo prihodnjega odpiranja novih delovnih mest; kdorkoli se bo v prihodnje odločil za podjetništvo, ga čaka moralna in materialna podpora naše občine. Hkrati bomo širili varnostno mrežo: odraslim brez izobrazbe ali z zastarelimi znanji (denimo, zaposlenimi v Termitu) bomo pomagali, da jih nadgradijo. Občina bo vodila politiko aktivnega zaposlovanja. Kupovali bomo to, kar je izdelano na Moravškem. V Moravško dolino bomo vabili nove investitorje, ki bodo odpirali nova podjetja z novimi delovnimi mesti. Začelo se je že, a glavno šele prihaja.

Kot župan sem in bom podpiral vse podjetniške ideje za zagon malega moravskega podjetništva. Kdorkoli od nas, Moravčank in Moravčanov, ima inovativno podjetniško idejo – še posebej na področju turizma – naj se oglasi pri meni na občini. Podjetništvo je vir naših novih delovnih mest in občina bo skupaj z državo zagotovila neposredno podporo bodočemu podjetniku in pomoč pri pridobivanju zagonskih sredstev, hkrati pa bomo nudili davčne počitnice – se pravi, neplačevanje davkov – vsaj za prva tri leta. Končno gre tudi in predvsem za to, da oblikujemo družini prijazno delovno okolje, ki bo zeleno, čisto in zdravo.

Želje dobrih mož

Vse to se mi je zdelo pomembno povedati v teh prazničnih dneh, ko smo sicer navajeni na bolj lahkotnejše teme. In prav je tako. Čas je, da se končno malo sprostimo in se poveselimo med najbližjimi. V novem letu pa zgrabimo na polno. Dokončno bomo potolkli korona virus. Vrata bomo odprli najlepši moravški pomladi, kar jih je bilo. Spet se bomo družili in si segli v roke. Samo še malo.

Do takrat pa vam želim vesele božične praznike in srečno, uspešno in zdravo novo leto 2021, skupaj z Božičkom in dedkom Mrazom.

Vaš župan.

Božično-novoletna okrasitev občine Moravče

Župan Občine Moravče je v torek, 24. novembra, prižgal božično-novoletno razsvetljavo v Moravčah. Ob tem je povedal: *»Letos smo s praznično okrasitvijo malo pohiteli, da bi med ljudi v času epidemije zanesli več optimizma. Pričenja se pričakuje božično-novoletni čas, ko bodo naše otroke – pa ne samo njih – obiskali dobri možje, Miklavž, Božiček in dedek Mraz. Naj v teh temačnejših dneh vsem zagori luč upanja. S soncem obisijana pomlad, ko se bomo spet lahko družili, pa pride za vse.«*

Fotografija: Špela Poznič

Na podlagi 10. člena Pravilnika o priznanjih Občine Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 02/99)
objavlja Občina Moravče, Vegova ulica 9, Moravče

Javni razpis za podelitev občinskih priznanj

I. Predmet razpisa

Predmet razpisa je podelitev priznanj Občine Moravče, ki so najvišja priznanja občine za dosežke, ki so prispevali k boljšemu, kvalitetnejšemu in polnejšemu življenju občanov in imajo pomen za razvoj in ugled občine na področju gospodarstva, znanosti, umetnosti, kulture, športa ter humanitarnih in drugih dejavnosti.

Priznanja se lahko podeljujejo tudi za izkazano požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izjemnih dogodkih. Priznanja bodo predvidoma podeljena ob občinskem prazniku.

Priznanja Občine Moravče so:

- ČASTNI OBČAN,
- PLAKETA OBČINE,
- PRIZNANJE OBČINE.

Naziv častnega občana Občine Moravče se podeli posamezniku, ki doseže pomembnejše trajne uspehe na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem in humanitarnem področju.

Plaketo občine se podeli posameznikom, organizacijam in skupnostim v občini, prijateljskim mestom in podjetjem, organizacijam in posameznikom iz tujine, ki s posebnimi prizadevanji in uspehi na področju gospodarstva, družbenih dejavnosti in drugih področjih dela pomembno prispevajo h gospodarskemu in političnemu razvoju občine in k razvijanju družbenih dejavnosti ter medsebojnih prijateljskih odnosov.

Priznanja lahko dobijo posamezniki, skupine, organizacije in skupnosti, podjetja, društva, zavodi in druge pravne osebe, kakor tudi posamezniki, ki niso občani Moravč, so pa bili rojeni na območju občine, ali so živeli določen čas v občini in so s svojim delovanjem in dosežki bistveno prispevali k ugledu občine.

II. Razpisni pogoji

- predlagatelji so lahko pravne ali fizične osebe s sedežem oziroma stalnim prebivališčem;
- priznanja lahko dobijo posamezniki, skupine,

organizacije in skupnosti, podjetja, društva, zavodi in druge pravne osebe, kakor tudi posamezniki, ki niso občani Moravč, pa so bili rojeni na območju občine ali so živeli določen čas v občini in so s svojim delovanjem in dosežki bistveno prispevali k ugledu občine;

- predlagatelj za podelitev priznanj sebe ne more predlagati za priznanje;
- predlogi za podelitev priznanj morajo vsebovati naslednje podatke:

1. podatke o predlagatelju,
2. vrsto predlaganega priznanja občine,
3. podatke o predlaganem prejemniku priznanja,
4. obrazložitev k predlogu,
5. dokumente, ki potrjujejo dejstva v obrazložitvi.
6. predlagatelj mora pridobiti pisno soglasje prejemnika občinskega priznanja, iz katerega izhaja, da se prejemnik strinja s prejemom priznanja in da se bo udeležil podelitve, ki bo na proslavi ob občinskem prazniku.

III. Rok in način prijave

Rok za oddajo predlogov je petek, 15. januar 2021, do 12. ure.

Predloge lahko pošljete v zaprti kuverti, s pripisom »za občinska priznanja«, s priporočeno pošto, na naslov Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče ali oddate osebno v glavni pisarni.

Opozorilo: Upoštevajo se samo predlogi, ki bodo poslani v zahtevanem roku. Po preteku roka za prijavo se nepravočasno posredovane predloge vrne pošiljatelju!

IV. Dodatne informacije

Morebitna dodatna pojasnila lahko dobite pri Sari Flis na telefonski št.: 01/724-71-48.

Številka: 094-0001/2020-1

Datum: 21.12.2020

Občina Moravče
dr. Milan Balažič
župan

Vsi potrebujemo luč od zgoraj Razmišljanje o pomenu Božiča za naše življenje

BESEDILO: KANCIJAN ČIŽMAN

Nekega dne je univerzitetni profesor s študenti začel razpravo. Vprašal je: »Ali je Bog ustvaril vse, kar obstaja?« Študentje so v en glas odgovorili, da je. »Prav vse?« je vprašal profesor. »Da, vse,« so odgovorili študentje. Če je tako, je ustvaril tudi zlo, kajne? Kajti zlo obstaja,« je dejal profesor.

Študentje so molčali. Na to vprašanje niso imeli odgovora. Profesor je bil vesel, ker je dokazal, da je vera samo mit. Tedaj pa je eden od študentov dvignil roko: »Vas lahko nekaj vprašam, profesor?« »Seveda,« je odvrnil profesor. »Ali obstaja mraz?« »Seveda obstaja, kolega. Niste nikoli občutili mraza?« »Pravzaprav, profesor, mraz ne obstaja. Pri fiziki smo se učili, da je mraz odsotnost toplote. Lahko samo opazujemo, ali predmet toploto ima in ali jo predaja drugim predmetom. Brez toplote so predmeti inertni, ne reagirajo. Zatorej mraz ne obstaja. Izraz »mraz« smo ustvarili, da bi opisali odsotnost toplote.« »In tema?« je nadaljeval študent. »Tudi tema obstaja,« je odgovoril profesor. »Spet se motite, gospod. Tema je popolna odsotnost svetlobe. Lahko preučujemo svetlobo in osvetlitev, ne pa tudi teme. Nicolova prizma prikaže množico barv različnih dolžin, v katere se razlomi svetloba. Tema pa je izraz, ki smo si ga izmislili, da opišemo popolno odsotnost svetlobe.« Naposled je študent vprašal: »Kaj pa zlo, profesor? Ali zlo obstaja?« Profesor ni odgovoril.

Študent je nadaljeval: »Bog ni ustvaril zla! Zlo je odsotnost Boga v človeškem srcu, je odsotnost ljubezni, človečnosti in vere. Ljubezen in vera sta kot toplota in svetloba. Obstajata. Njuna odsotnost pa pomeni zlo.« Profesor je molčal. Študentu je bilo ime Albert Einstein.

Virus je pred nas postavil ogledalo

Tudi vsi mi se vedno znova soočamo z različnimi preizkušnjami in tiskami v svojem življenju. Odveč je govoriti, da je koronavirus tisti, ki že nekaj časa ogroža tako naša življenja, kot način našega življenja. Ta nevidni in mikroskopsko neznamen virus trenutno obvladuje življenja ljudi po vsem svetu. Ne vidimo ga, a obstaja. Viden postane, ko se naše telo začne braniti pred njegovim vdorom. Hkrati pa prihajajo na dan vse naše človeške reakcije: od podcenjevanja tega virusa, do zanikanja, ravnodušnosti. Po drugi strani pa tudi tesnoba, upor, strahovi. Neverjetno, kako smo si ljudje različni tudi ob soočenju s to preizkušnjo. Izbruh tega virusa je pred nas postavil ogledalo: na kaj vse smo pozabili. Pozabili smo, da je vsako človeško življenje dragoceno, ne glede na starost ali pomembnost osebe. Pozabili smo, da nismo absolutni gospodarji stvarstva in narave. In – pozabili smo na medsebojne odnose. A prav kakovost odnosov (v družini, družbi, narodu ...) v največji meri vpliva na doživljanje sreče in zadovoljstva. Če med nami ni razumevanja, spoštovanja, sprejemanja različnosti, pozornosti, potem se med nami ustvari neka praznina, odsotnost nečesa, česar ne znamo opredeliti, a nas takšno stanje ne more nikoli zadovoljiti.

In zato vsako leto potrebujemo advent. Kajti prav adventni čas nas pripravlja in odpira Zanj, ki nam želi prinesiti luč, toplino ljubezni, sposobnost odpuščanja. Obljubljeni Odrešenik prihaja med nas in v naša srca, da v nas ne bi prevladovala tema in sovraštvo. »Resnična luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, je prihajala na svet.« (Jn 1, 9)

Federico Barocci, *Jaslice*, 1597, olje na platnu, Museo del Prado, Madrid

Ne potrebujemo zamer – potrebujemo drug drugega

Vsi potrebujemo Luč od zgoraj, kajti ta nikoli ne bo nehala svetiti. Naše človeško srce pa se utruji in opeša, še posebno ob konfliktnih in zamerah. Ali pa takrat, ko si dokazujemo, kdo ima prav in kdo se moti. Takrat še posebno potrebujemo Njega, ki nam odpušča, nas opogumlja, nam obvezuje rane našega srca ... In nam kaže pot k resničnemu odpuščanju.

Božični prazniki so vsako leto zato tako lepi in pomembni za vse nas, ker nam Novorojeni prinaša sporočilo, da se je rodil za vse nas, ne samo za nekatere. Vsi smo privzeti in sprejeti v Njegovo zgodbo odrešenja. In če ga sprejmemo v naše srce in v naše življenje, potem tudi mi prinašamo veselje in upanje.

Ob letošnjih božičnih praznikih vam vsem skupaj želim in voščim veselja, upanja in zdravja. Njegova navzočnost in naša medsebojna povezanost naj nam vsem prinese novih moči za premagovanje različnih ovir.

In naj bo leto 2021 blagoslovljeno in polno notranjega miru!

Zlati lipov list 2020

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: BOJANA DORIČ

Turistično društvo Moravče že 16. leto podeljuje priznanja za najlepše ocvetličene hiše. Občanom, ki se trudijo v pomladnih in poletnih mesecih z ocvetličeno in zunanjo urejenostjo doma, podelimo ob koncu leta priznanja in simbolične nagrade.

Komisijo sestavljamo tri članice (Nuška Lebar, Dani Jančar in Bojana Dorič), ki z opazovanjem hiš začnemo sredi pomladi in jih opazujemo vse do konca poletja. Obiskale smo stanovanjske hiše in kmetije po vsej občini. Vsako leto si prizadevamo priznanja podeliti tistim občanom in občankam, ki tega priznanja še niso prejeli. Letos je marsikateri pridni gospodinja toča v spomladanskem času oklestila že bujno cvetoče rože na oknih, balkonih in gankih. Naloga je bila

kljub temu vseeno težka, saj je bilo veliko stanovanjskih hiš, kmetij in gospodarskih poslopij lepo urejenih in ocvetličeni. Čudile smo se domiselnim kombinacijam barv, raznim vrstam rož in cvetočim grmom. Aranžmaji v cvetličnih koritih ob vhodih, na stopniščih in na dvoriščih so okolico zgradb še polepšali.

Lastniki hiš, ki smo jih obiskale, so nam povedali, da je z rožami veliko dela. Ko se cvetlice vseh vrst in kombinacij razcvetijo in razbohotijo v vsem svojem sijaju, si želijo, da jih vidi čim več ljudi. Priznanja so sprejeli ponosni in zadovoljni, saj je bil njihov trud opazen in nagrajen.

Večina si nas želi, da bi bila naša dolina urejena in čista. Saj ni nujno, da je vse ocvetličeno, dovolj je že, da v naravi ni pločevink, plastike in drugih odpadkov. Travniki, gozdovi, sprehajalne poti in drugi kотиčki narave so lepi, celo terapevtski v svoji zeleni barvi s travniškimi in gozdnimi cveticami in drugimi naravnimi danostmi.

Urejenost okolja in skrb za kulturno dediščino je pomemben dejavnik, ki vpliva na kakovost bivanja ter na turistično privlačnost naših krajev. Priznanja Zlati lipov list so prejeli:

Za urejenost kmečkega doma:

Za urejenost stanovanjske hiše:

Nagrade so prispevali Cvetličarna Gabi, Kmetijska zadruga Cerklje, Občina Moravče in Turistično društvo Moravče. Ker zaradi epidemije ni prireditve, na kateri bi lahko nagrade vročili, sva to osebno, ob upoštevanju vseh previdnostnih ukrepov, storili članici komisije.

Rokodelski kotiček

Zdenka T. Milanovič

Nada Smrkolj

BESEDILO: BRANKA BIZJAN, FOTOGRAFIJE: ROKODELCI

Leto se bliža koncu in kljub ukrepom za zaježitev epidemije covid-19 rokodelci z vso vnemo izvajajo delavnice vsak na svojem domu. Povezujemo se po video zvezah in telefonih, si tako pomagamo in svetujemo drug drugemu. S svojimi izdelki smo okrasili svoje domove in uživamo v adventnem času, času pričakovanja in novega upanja.

Rokodelci smo prav tako izdelali številna darila za svojce in prijatelje in jih poslali po pošti, saj je tudi letos sveti Miklavž obdaroval, le na drugačen način.

Rokodelske delavnice doma so potekale ves mesec, fotografije izdelkov smo sproti objavljali na FB strani.

Tradicionalno novoletno delavnico z obdarovanjem smo letos izpeljali na daljavo, in sicer tako, da smo zbrali prijavnice za udeležbo oziroma sodelovanje. Članici upravnega odbora sta nato izvedli žrebanje in sporočili naslov, na katerega mora posameznik poslati darilo. Moramo se pohvaliti, da je naše prednovoletno druženje oziroma novoletna delavnica tudi tokrat uspela in vsi so se razveselili prejetih daril. Tokrat objavljamo fotografije rokodelskih daril.

Program za leto 2021 nastaja na daljavo. Predloge za program dela zbiramo po elektronski pošti. V kolikor bodo ukrepi za omejitev epidemije še trajali, bomo delavnice še naprej izvajali na daljavo.

Vsem, ki radi prebirate te vrstice, se zahvaljujemo za vaše klice in pohvale. V letu 2021 vam želimo zdravja, ki je naše največje bogastvo. Ročna dela so zelo pomembna za ohranitev le-tega, v kolikor pa vam ročna dela ne gredo od rok, pa vzemite papir in pisalo in prepisujte lepe misli, ki vas bodo osrečevale in vam krajšale dolge dneve. Se »vidimo« v prihodnji številki, morda pa že v živo!? Pomembno je upati!

Magda Stražar

Brigita Pavlin

Emi Pančur G.

Darja Cerar

Marica Hočevar

Dragica Jagodic

Marija Šmidovnik

Manca Brodar

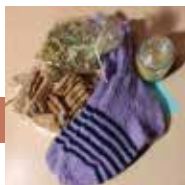
Helena Čebela

Tatjana Čop

Franc Brate

Bojana Dorič

Brigita Nicoletti

Mojca Koderman

Brigita Rozina

Danica Gostinčar

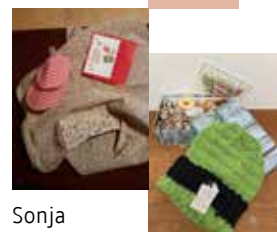
Andreja
Stražar

Vedrana
Golorej

Matjaž
Golorej

Sonja
Jančar

Sebastian
Zajc

Mija Zalokar

Vida Michler

Darinka Arsič

Irena Kovač

Vlasta Lukek

Branka Bizjan

Nataša Pirc

Leto brez prireditev – priložnost za razmišljanje in osebno rast

BESEDILO: FRANCKA TOMAN, FOTOGRAFIJE NA KOLEDARJU: PETER PERGAR, FOTOMONTAŽA: ERIKA MLAKAR

Letošnje leto je res nekaj posebnega. Je leto preizkušenj za vse in na vseh področjih. Tudi v Društvu krajanov Limbarska Gora se ne moremo pohvaliti z uspešno izpeljanimi tradicionalnimi prireditvami.

Prvič po 31. letih Pohoda po nagelj ni bilo. Ni se zgodil 7. tek na Limbarsko goro.

Pa smo ju načrtovali, se tudi na oba dogodka pripravljali. Načrtovali smo še marsikaj. Tudi aktivno pomoč DPM Moravče pri eni največjih prireditev vseh časov v naši Moravški dolini, pri svetovnem prvenstvu v ročni košnji. Vse je odpihnila »korona«.

Vendar to ne pomeni, da nismo bili delavni in dejavni.

Dejavni vsemu navkljub

Še pravi čas smo pod streho spravili redni letni občni zbor, kjer smo izvolili novega predsednika Franca Lipovca. Sodelovali smo na tekmovanju v pisanju z roko za Prešerno(vo) pero na OŠ Jurija Vege Moravče in pripravili obširen predlog za občinska priznanja.

Tekle so zahtevne organizacijske priprave za obe naši prireditvi in vloženega je bilo v to veliko dela in truda. Potem smo ju morali odpovedati ... Dobesedno šok! Vsaj v marcu, ko smo bili še na začetku te nebodigatreba situacije, ki si je še v sanjah ne bi nihče predstavljal. Kljub vsemu to ni bil zapravljen čas. Vse priprave so povezovale člane. Tudi ko se

nismo smeli družiti, smo nekateri komunicirali preko telefonov in elektronske pošte. Če ni bilo drugega pa z lepimi željami in spodbudnimi besedami. Da bi zdržali, da bi ohranili upanje. Pa tudi kar nekaj

Limbarska gora v očeh zvestega obiskovalca

Besedilo: Francka Toman

Tako oboževana, tako vabljava in privlačna za obiskovalce. Tako polna lepote, drobnih posebnosti, lepih doživetij, vir navdiha in še mnogo, mnogo več ... To je naša Limbarska gora!

Številni pohodniki jo redno obiskuje. Kdor si vzame čas, kdor zna spotoma gledati in videti, je lahko na vsakem koraku priča enkratnim in neponovljivim prizorom in zanimivim dogajanjem. Opazi čudovite stvaritve v vsaki cvetlici, žuželki, drevesu, v širni planjavi, obzorju ... Vse to lahko opazuje na tisoč in en način. Odvisno od razpoloženja, od odprtosti duha in srca. Isto stvar vsak človek vidi drugače. In ko kdo to lepoto ali zanimivost trenutka ovekoveči, spet vsako oko vidi svoje in vsak um vrednoti na svoj način.

Enako se dogaja v vsakdanjem življenju. Povsod lahko vidiš kaj lepega, pozitivnega in dobrega, če le hočeš ...

Samo nekaj izbranih utrinkov izmed mnogih obiskov ljubitelja naše Gore in njenih lepote je ujetih na straneh letošnjega koledarja. Eno videnje in doživljanje ter ob teh prizorih zapisano eno razmišljanje ob upanju, da se čim bolj približa njegovemu.

Vsak, ki se bo sprehajal po koledarju iz meseca v mesec, si lahko ob fotografijah ustvari svojo zgodbo. Naj bodo čim bolj prijetne, izvirne in navdihujoče. Najbolje tako, da Goro doživite z obiskom.

Mnogo užitka ob ustvarjanju svoje zgodbe z Limbarske gore in SREČNO 2021!

globokih pogovorov se je zgodilo. Takih, ki te notranje obogatijo, ki te spodbudijo k razmišljanju, ki ti dajo vedeti, kako smo v teh časih vsi željni pogovora in spodbude, razumevanja ... Ob tem spoznaš pravo vrednost nekaterih vrednot, kot so zdravje, svoboda, sočutje, pomoč, pravo prijateljstvo ...

Deležni smo bili spodbud nekaterih posameznikov, med drugimi tudi našega župana, ki so držali pesti, da bi vsaj tek uspel. To nas je opogumljalo, čeprav se ni izšlo in zahvaljujemo se vsem za pozitivne misli in dobre želje. Ob upoštevanju vseh »protikoronskih« predpisov smo v poletnem času izvedli vsakoletno družabno srečanje. Tako smo si vrnilo malo občutka pripadnosti in zavesti, da še obstajamo.

Sponosom se lahko pohvalimo, da nam je ob dobrem sodelovanju ponovno uspelo pripraviti čudovit koledar z limbarskimi lepotami.

Limbarska gora v očeh zvestega obiskovalca je letošnja tema in za čudovite fotografije, posnete z ostrim očesom in s predanostjo naši Gori, se imamo zahvaliti Petru Pergarju, ki nam vsakič, ko ga prosimo, z veseljem priskoči na pomoč.

Izdelane so tudi noveletne voščilnice, ki bodo kot vsako leto dostavljene našim zvestim sponzorjem, donatorjem in drugim podpornikom.

Ob zaključku leta želim v imenu društva vsem veliko zdravja, poguma in pozitivne energije ter upanja, da čim prej vse to mine. Pa da bi znali v drugih videti njihove najboljše lastnosti, jih spodbujati in dajati od sebe samo tisto, kar je dobro, kar je plemenito, kar je iz srca. Tako bomo delovali povezovalno in v dobro vseh nas.

V KŠD Peče letos znova poskrbeli za praznično toplino

BESEDILO: AJDA LALIČ, FOTOGRAFIJE: JELKA LALIČ

Kulturno in športno društvo Peče organizira mnogo prireditev, ki so sčasoma postale tradicionalne. A korone tradicija pravičnik ne zanima in letos je splavalo po vodi kar nekaj prireditev, ki se jih sicer močno veselimo.

Ena od prireditev, za katero nismo dovolili, da je ne bi bilo, je tradicionalna delavnica izdelovanja prazničnih voščilnic. To je vsako leto prvo praznično druženje Pečanov, ki ni le družabne in ustvarjalne narave, ampak predvsem humanitarne. Voščilnice namreč podarimo Krajevni organizaciji Rdečega križa (KORK) Peče, ki jih nato doda v darila za starejše in invalidne osebe v naši krajevni skupnosti. Za marsikoga je to edina voščilnica, ki jo prejme in vsi obdarovanci so še posebej veseli, ko vidijo, da je voščilnica ročno delo.

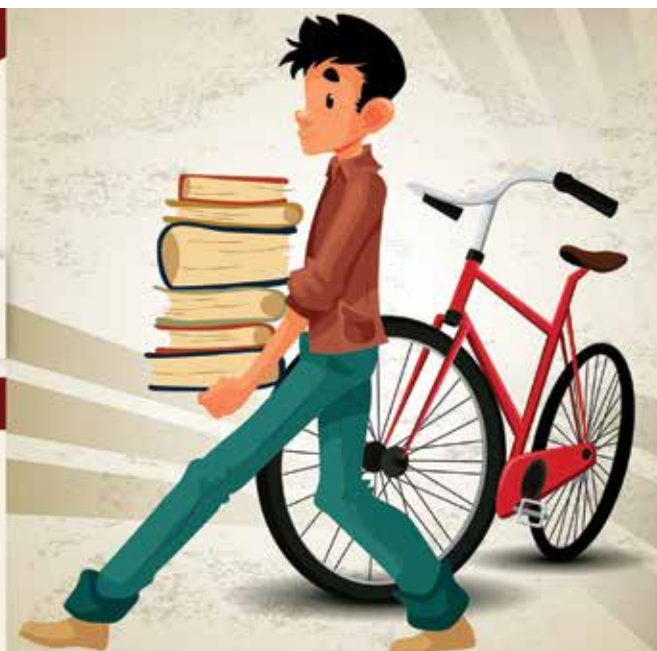
Ker se torej nismo smeli družiti v živo, smo svoje člane na naši Facebook strani pozvali k sodelovanju. Tako smo delavnico organizirali kar na daljavo in na naslov KORK Peče je prišel tako velik kup zelo lepih voščilnic, da bo katera ostala še za naslednje leto.

Tako smo Pečani pokazali, da smo povezani in sodelujoči ljudje. Tudi v časih, ko se ne moremo družiti v živo. Hvala vsem, ki ste sodelovali in poskrbeli, da bodo naši sokrajani čutili letošnjo praznično toplino ob čudovitih voščilnicah.

Dostava knjig na dom

DOSTAVA KNJIG NA DOM

**PROSTOVOLJCI VSEM BRANJA ŽELJNIM BRALCEM,
KI SO STAREJŠI OD 65 LET ALI INVALIDI,
PRIPELJEJO KNJIGE NA DOM.**

Prostovoljci vsem branja željnimi bralci, ki so starejši od 65 let ali invalidi, pripeljejo knjige na dom.

Pravila izposoje:

Na dom bomo na enkrat pripeljali do 5 knjig.

- Možnost dostave je omejena le na gradivo, ki je na voljo v Krajevni knjižnici Daneta Zajca Moravče.
- Naročite lahko le gradivo, ki je prosto.

Naročila

Naročila sprejemamo na elektronskem naslovu **moravce@dom.sik.si** ali po urniku Krajevne knjižnice Daneta Zajca Moravče na telefonski številki **01 723 13 59**.

Ob naročilu navedite svoje podatke:

- številka članske izkaznice
- ime in priimek
- telefonska številka, na kateri ste dosegljivi
- naslov za dostavo

Potrudili se bomo, da bomo gradivo dostavili v najkrajšem možnem času.

Vabilo k sodelovanju

Ksodelovanju vabimo tudi nove prostovoljce za dostavo naročenih knjig po domovih naših bralcev, saj bomo skupaj omogočili lažje preživljanje samotnih ur v času epidemije najbolj ranljivim, starejšim od 65 let in invalidom.

Vse zainteresirane prosimo, da se nam oglasijo preko elektronske pošte: **moravce@dom.sik.si** ali v zasebnem sporočilu na Facebook strani Krajevne knjižnice Daneta Zajca Moravče.

Mira Smrkolj Zimska impresija

Tišina.
Le tiktakanje ure.

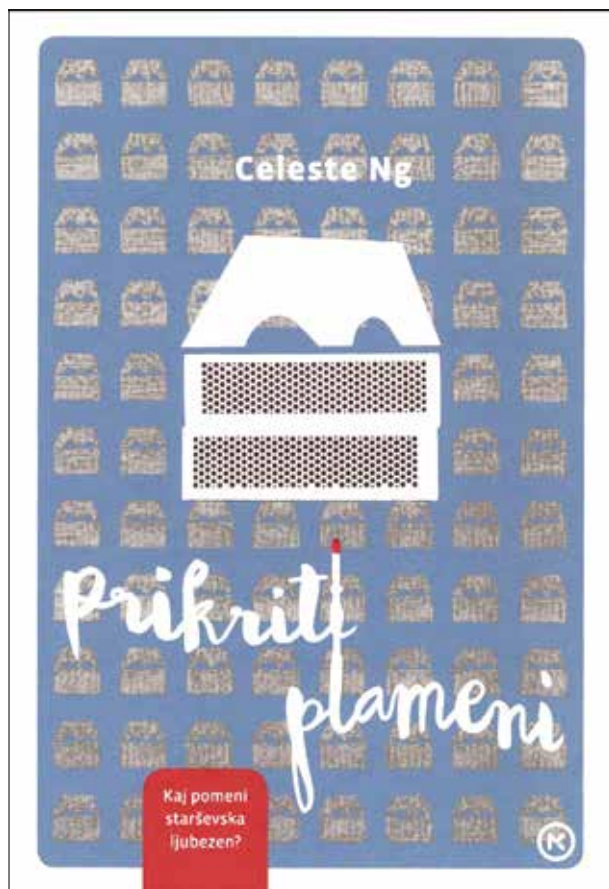
Zunaj naletava sneg.
Snežinke enakomerno padajo.
Dajejo živost
na videz zastani pokrajini.
Belina.
V zraku, na tleh.
Misli obstanejo.
Sledijo letu snežink.
Te sedajo na pahljačaste veje smrek,
gole veje listnatih dreves,
med rogovile okrasnih grmičkov,
v naročje cipres,
na late kozolcev
in lesene ograje.
Začnejo pokrivati strehe
hiš, kozolcev
in plesti pokrivala
drogovom
in cestnim svetilkam.

Sneg naletava vse bolj in bolj
in na oči pade dremež.

“Televizija je zelo poučna. Vsakič, ko jo kdo prižge, grem v drugo sobo in berem knjigo.” (Groucho Marx)

Ko zadiši po knjigi

BESEDILA ZBIRA: MAG. KATARINA PETERC

Celeste Ng Prikriti plameni

Kljub korona času smo se bralne lučke ponovno srečale in na daljavo razpravljale iz varne razdalje in udobja domačega fotelja. Tokrat smo temo usmerile v roman azijske pisateljice Celeste Ng *Prikriti plameni*, ki je bil večkrat nagrajen, preveden v 30 svetovnih jezikov in posnet kot mini serija.

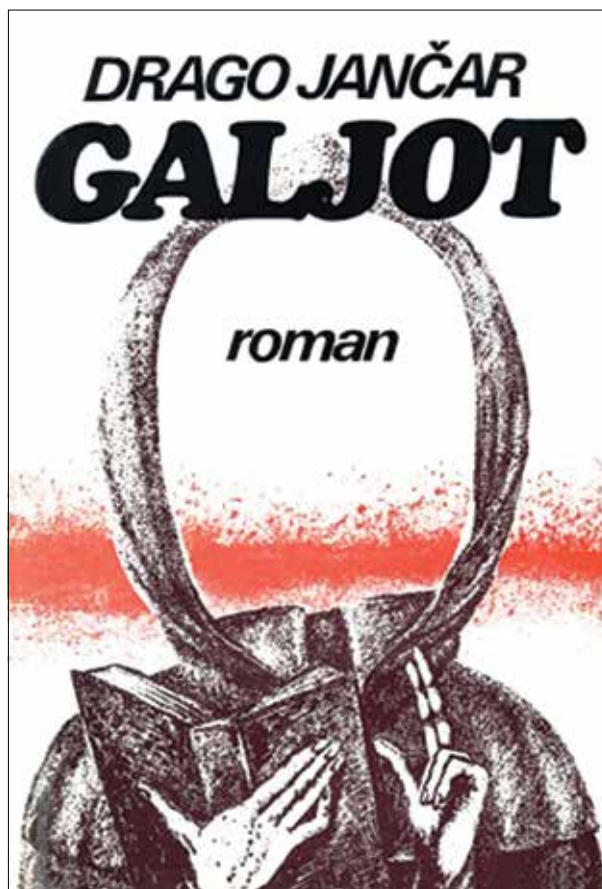
Njen drugi prvenec opisuje zgodbo o skritih, zatajevanih in zapletenih odnosih znotraj družine. V zgodbi se križajo življenja dveh popolnoma različnih žensk in dveh popolnoma različnih družin. Elena, urejena in organizirana žena, zaposlena novinarka in mati štirih najstniških otrok skrbi za idealno podobo svoje družine, medtem ko druga avanturistična, umetniška samohranilka Mia, z najstniško hčerko Pearl, opravlja več slabo plačanih služb hkrati. Njuna svetova trčita, ko se Mia priselili v Shaker Heights in se misli tam tudi ustaliti. Elena pa tam živi že od nekdaj. Njunj otroci se družijo v šoli, ob popoldnevih pa v vili skupaj gledajo televizijo in delajo domače naloge.

Miji in Eleni je skupno to, da sta obe mami in da bi obe svoje najstniške otroke radi čim bolj obvarovali pred tem, da bi jih življenje ne prizadelo preveč. Elenina hčer Izzy se navduši nad življenjem, ki ga živi Mia, Mijina hčer Pearl pa se navduši nad življenjem, kot ga živijo v Elenini družini. Kaj je bolje? Živeti zelo udobno življenje z dovolj denarja in se odpovedati svojim življenjskim sanjam ali živeti iz rok v usta, ne imeti skoraj nič in slediti svojim življenjskim sanjam?

Roman *Prikriti plameni* je vrhunsko napisana predmetna saga, ki bralca resno prevzame tako, da jo odloži šele, ko prebere zadnji stavek.

Tjaša Cigula,

Bralne lučke: bralni klub

Drago Jančar Galjot

Zahtevno in obenem zanimivo branje, ki bralcu daje misliti in potegniti številne vzporednice z današnjo epidemijo. Gre za eno najbolj prevajanih slovenskih del. Zgodba se odvija v 17. stoletju v tedanji slovenski deželi, ko je v mnogih krajih izbruhnila epidemija. To je čas inkvizicije, čarovništva in splošnega nezaupanja med ljudmi. Tako za vsako nadlogo, nesrečo ali bolezen, ki se dogodi, ljudstvo in oblast išče krivca. Inkvizicija s krutimi metodami mučenja prisili vsakogar, da prizna lastno krivdo. Med najhujše prestopke ali grehe je sodila vključenost v katero izmed prepovedih sekt, kot so bili recimo štifitarji, čarovništvo oziroma sodelovanje s hudičem. Vsakršna drugačnost, individualnost ali odmik od pravil oziroma načel takratnega časa, te je lahko pahnila v nemilost takratnih oblasti. Dokazovanje krivde koristljubnim in ambicioznim sodnikom je bila le še rutina, saj jim je sistem preko sredstev in metod mučenja omogočal iz ljudi izvabiti praktično kakršnokoli priznanje.

Zgodba se odvija skozi oči glavnega junaka Johana Ota, ki s svojo drugačnostjo neprestano sili v težave. Njegov nagon po preživetju in iskanju lastnega miru, pa ga pelje čez zanimive in krute prigode.

Iz zgodbe je moč razbrati, da je v času, v katerem živimo, na podlagi številnih, včasih tudi kontradiktornih informacij, težko objektivno presojeti, kaj je res in kaj prav. Bralcu je seveda z njegove perspektive vse jasno. Toda, ko si v zgodbi sam igralec, stvari postanejo nejasne in meglene. Podobno kot avtor v knjigi se bomo ozirali na današnji čas epidemije tudi sami, pri čemer bomo ugotavljali, da smo se, podobno kot oblast oziroma medicinska stroka, v marsičem motili. Taka je pač naša narava. Zato ne sodimo preveč, da bomo lažje in mirneje izšli iz te krize.

Andrej Šalika,

B'K: bralni klub

Na portalu kamra.si še ena moravška zgodba

BESEDILO: KRISTINA GALUN, Knjižnica Domžale

Pogled na cerkev sv. Valentina

Razglednica z L. gore, 1932 (D. Rovšek)

S kolesom na Limbarsko, 1932

Limbarska gora: nova zgodba na portalu kamra, ki odstira tudi manj znano preteklost priljubljene pohodne točke.

»Lep kos slovenske domovine pregleda bistro oko ž nje. Središče Slovenije, belo Ljubljano, gorski bregovi in skalni robovi,« je v svojem potopisu iz leta 1895 zapisal duhovnik in pisatelj Valentin Bernik, ki je bil ekspozit (podružnični duhovnik, op. ur.) na Vrhpoljah pri Moravčah, ko je prvič obiskal Limbarsko goro.

V Knjižnici Domžale in vseh njenih enotah kljub ukrepom in izzivom časa življenje utripa dalje. V času epidemije še vedno izposojamo knjige in drugo gradivo, le da ga je potrebno predhodno naročiti oziroma rezervirati, ko pa je pripravljeno, ga prevzamete v času malo prilagojenega urnika. Če nimate ideje, kaj bi brali, smo za vas pripravili Bralne poslastice – vnaprej pripravljene pakete knjig, ki jih pripravimo zaposleni. Vabimo vas, da se prepustite prostoru med platnicami.

Knjižnice pa so bile od nekdaj tudi prostor, v katerem se je hranilo gradivo, ki je bilo dragoceno zaradi vsebine, izvora ali starosti. Pri predstavitvi domoznanskih zbirk ima vedno bolj pomembno vlogo spletni portal Kamra (www.kamra.si), na katerem so združene vse digitalne vsebine, ki so tako dostopne na enem mestu. Pomembno vlogo pri ustvarjanju naših čudovitih zgodb iz okolice, v kateri živimo in jih najdete na <http://www.knjiznica-domzale.si/Oddelki/Domoznanska-zbirka/Kamra>, imate tudi vi, bralci, saj nam pomagata zbirati gradivo, stare razglednice, fotografije in druge dokumente za nove zgodbe.

Tokrat smo pripravili novo digitalno zgodbo z naslovom Limbarska gora. Del čudovitih, starih fotografij z romanja na to čudovito razgledno točko nad Moravško dolino nam je priskrbel Matjaž Šporar iz Šmarce. Njegov dedek Peter Naglič je bil ščetkarski mojster in ljubitelj fotografije. Zapustil je izjemno število fotografij, ki imajo velik pomen za ohranjanje spomina na ljudi, dogodke, stavbe in drugo dediščino naših krajev. Prav on je naredil nekaj fotografij z romanja na Limbarsko goro v letih 1932 in 1940,

ki jih po vsej verjetnosti še niste videli. Sam je romal tudi v Jeruzalem in druga znana romarska središča. Novejše fotografije s priljubljenega Pohoda po nagelj na Limbarsko goro in s prireditve Slovo poletju z glasbo sta nam priskrbel Francka Toman, domačinka z Gore, in Društvo krajanov Limbarska Gora.

Dajanje miloščine, 1932

Še enkrat se vsem iskreno zahvaljujemo za obogatitev zgodbe. Prav tako si želimo, da bi pri ustvarjanju zgodb sodelovali vsi, ki doma hranite stare fotografije in drugo gradivo, s katerim bi lahko spisali nove zgodbe. Moravška dolina je še posebno bogata z izjemno zgodovino, gradovi, posamezniki, ustvarjalci in drugimi zgodbami, ki bi lahko našle svoje mesto v digitalni podobi na Kamri.

Toplo vabljeni k branju o Limbarski gori na <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/limbarska-gora-2.html>, k pregledovanju čudovitih fotografij in razglednic, ob katerih boste zagotovo za trenutek pozabili na vse tegobe, ki so se zgrnile nad nas. Branje še ni prepovedano.

Vabljeni v knjižnico in prebiranju njenih vsebin na spletni strani www.knjiznica-domzale.si.

Vse dobro vam želimo.

Razprava o pouku na daljavo

BESEDILO: ARHIV OŠ

V četrtek, 19. novembra 2020, smo ob 18. uri izvedli razpravo o pouku na daljavo. Na razpravo so bili vabljeni učitelji in vsi starši osnovnošolskih učencev. Potekala je dobro uro.

Pogovor smo začeli nekoliko izzivalno z vprašanjem, zakaj je pouk na daljavo dober ali celo boljše kot klasični pouk, in celo našli nekaj vidikov, ki so pri tem pouku dobri, zanimivi.

Vsebinsko smo se dotaknili pregleda (ne)poenoteni pristopov šole in vprašanj, kako se na pouk lahko organiziramo doma, kar v marsikateri družini ni najlažje. Vprašali smo se, ali je starš po novem učitelj in kako skrbeti, da ne prevzemamo odgovornosti za šolsko delo starši in učitelji – tiste odgovornosti, ki so jo učenci zmožni prevzeti nase.

Pogovarjali smo se o učnih obremenitvah, kako so razporejene, in o tem, katere izzive prinaša ocenjevanje na daljavo. Spomnili smo se, da je pri takšnem pouku zelo pomembno spodbujati sposobne učence, da se lotijo dodatnih nalog in izzivov, in opaziti tišje učence, da nanje ne pozabimo, da jih občasno tudi izpostavimo, pohvalimo.

Spoštovani starši in učitelji, dragocena je pohvala za naše delo, prav tako pa tudi kritika, predlogi, pripombe, pogledi, ideje, na katerih lahko gradimo naprej.

Vsem, ki ste se udeležili razprave, hvala za vaš prispevek, drugim pa poziv k odprti komunikaciji prek drugih kanalov, stikov na govorilnih urah in roditeljskih sestankih, stikih z razredniki, učitelji.

Šolanje na daljavo drugič in funkcioniranje v družini - postavljanje meja (drugi del)

BESEDILO: mag. NIKA CERAR, univ. dipl. psih.

Postavljanje meja

Starši moramo postaviti omejitve. To naredimo tako, da smo zelo jasni pri izražanju tega, kaj pričakujemo od svojih otrok. Meje dovoljenega so bolj učinkovite, če imate vzpostavljen dober odnos s svojim otrokom. Močan, pozitiven odnos je dobra garancija za to, da bo otrok hitreje sprejel vaše vrednote in prepričanja. Prav tako bo lažje razumel razloge, zaradi katerih postavite meje njegovemu vedenju.

V družini, v tem času pa še bolj, je pomembno, da se dogovorite za pravila. Ta naj bodo jasna. Jasno naj bo, kdaj se uporablja telefon ali računalnik. Kako je z uporabo prostorov, učenjem z vrstniki, načini komuniciranja ... S tem se boste izognili nepotrebnim konfliktom.

Z dobro postavljenimi mejami bo otrok vedel, kaj pričakujete od njega.

Pravil naj ne bo preveč. Najpomembnejša pravila postavite predvsem na tistih področjih, ki lahko predstavljajo tveganje za otroka kot na primer varnost, zdravje, situacije pri katerih so lahko prizadeta čustva drugih ljudi ipd.

Otroka vključite v oblikovanje pravil. Običajno se jih raje držijo, kadar sodelujejo pri tem. Lahko vas celo presenetijo z dobro idejo, kot tudi o tem, kakšne posledice bi bile primerne in pravične, če bodo prekršili katero od njih. Kadar se otrok z vami ne strinja, mu mirno lahko poveste, da določeno pravilo mogoče res ni najbolj ustrezno, vendar je najboljše, kar si lahko v tem trenutku domislite.

Pravilo mora biti pravično za vse. Pravično pravilo je tisto, ki enakopravno obravnava vse družinske člane. Na primer, če ste postavili pravilo: »Vedno potkaj, preden vstopiš v najino spalnico!«, potem je prav, da tudi sami upoštevate enako pravilo, ko vstopate v sobo svojega otroka.

Jasna pravila ne dopuščajo možnosti za zmedo in prerekanje. Pravilo je jasno, ker pove otroku, kaj naj naredi in ne, česa naj ne naredi! Kadar smo v dvomih, kako oblikovati pravilo, se je dobro vprašati: »Kaj želim, da moj otrok naredi drugače ali boljše v tej situaciji?« Besede naj bodo vedno preproste in pravilo naj bo kratko. Tako si bo otrok (in tudi starši) pravilo lažje zapomnili.

Pravila se z otrokovim odraščanjem spreminjajo. Ko postane starejši in odgovornejši, se pravila prilagodijo in spremenijo. Pravila se spremenijo tudi takrat, ko se pojavijo nove situacije – na primer pravila o šolanju na domu ali o zmenkih, ko to postane aktualno. Pravila se spremenijo, a potreba po pravilih vedno ostaja – tudi takrat, ko pod isto streho živimo z odraslimi otroki. Pravila zagotavljajo, da vsi družinski člani razumejo svoje odgovornosti v skupnem gospodinjstvu, se med seboj spoštujejo in v enaki meri s svojim delom in obnašanjem prispevajo k prijetnemu vzdušju v družini.

Kako prispevati k prijetnemu vzdušju v družini?

Vnašanje humorja, smeha, pripovedovanje smešnih anekdot, optimizem, pozitivne misli, ki jih na glas izrekamo ali celo skupaj zapišemo, okrasimo ter damo na vidno mesto v stanovanju.

Izvajanje skupnih aktivnosti: npr.: sprehod, ogled najljubše oddaje, peka piškotov, družabne igre, skupna priprava obrokov, skupno pospravljanje ...

Umirjenost: Kadar se starši znamo umiriti, to umirjenost prenesemo na otroke/druge osebe in je vsem lažje. Za lastno umirjenost poskrbimo v kateremkoli delu dneva. Važno je le, da prepoznamo to nujo in si damo možnost umiritve. Ker smo ljudje različni, izberite aktivnost, ki vas pomirja npr. barvanje mandal, poslušanje meditacije, gibanje ...

Želim veliko zdravja in pozitivne naravnosti.

Prvošolci in pouk na daljavo

BESEDILO: BARBARA FALE, SAŠA IGREC IN TINA GRABNAR

Naši najmlajši učenci so se v teh dneh srečali s poukom na daljavo. Moravški prvošolci se vsako jutro srečujejo z učiteljicami in sošolci na video učnih urah.

Njihove oči kar zažarijo, ko se zagledajo. Zelo veliko si imajo povedati. Na daljavo se učijo prvih črk in števil, pojejo pesmi in celo telovadijo. Tudi doma so zelo ustvarjalni, saj so izdelali že vrsto umetnij na papirju in v naravi. Uporabljajo osnovne ukaze na računalniku, a vsi zelo pogrešajo pouk v šoli in igro s prijatelji.

Zbrali smo nekaj mnenj, kaj mislijo o pouku na daljavo.

Kaj je za vas koronavirus?

Laura: »Majhen virus.«

Katarina: »Lahko greš v bolnišnico, to je bolezen, ki je huda za stare ljudi.«

Uroš: »Vsebuje bacile, zato nosimo maske.«

Zakaj misliš, da imamo sedaj pouk na daljavo?

Neža R.: »Ker je korona virus.«

Zala R.: »Zato, ker bi se okužili, če bi hodili v šolo.«

Kaj ti je pri pouku na daljavo najbolj všeč?

Hana: »Da se vidimo.«

Jerneja: »Da ni tako dolg kot tisti v šoli.«

Julija: »Da se še vedno lahko učimo.«

Niko: »Da je pouk doma.«

Kaj ti pri pouku na daljavo ni všeč?

Neža R.: »Da se ne morem družiti s prijatelji.«

Hana: »Da ne moreš dvignit roke, če želiš kaj vprašati, ampak moraš klikniti na roko.«

Julija: »To, da šteka računalnik.«

Kaj ti je bilo pri tem pouku najbolj smešno?

Neža R.: »To, da je Jakob vprašal, kdaj bo konec pouka, ker bodo kmalu palačinke.«

Julija: »To, da je vse naenkrat zatiščalo lulat.«

Aleksander: »Smešno mi je, da se učimo prek računalnika.«

Kdaj bomo imeli zopet pouk v šoli?

Neža R.: »Ta je pa težka, ker ne vem.«

Hana: »Drugo leto.«

Aleksander: »Ko bodo rekli, da lahko ... še pet dni.«

Gaber in Zala: »Ko ne bo več korone.«

Morda jim bodo decembrski možje uresničili želje in bomo skupaj preživeli prijetne decembrske dni v šoli, pri pouku »v živo«, ob igri s prijatelji in pravem šolskem zvoncu.

Nove moči na Osnovni šoli Jurija Vege Moravče

Nov učitelj

MARJAN GRILJ

Dragi učenci ter bralci Moravških novic!

Za tiste, ki me še ne poznate, sem učitelj športne vzgoje. Od začetka oktobra sem na Osnovni šoli Jurija Vege učitelj podaljšanega bivanja in poučujem šport, v okviru katerega izvajam program RaP – Zdravje in gibanje za dobro fizično in psihično počutje otrok. Verjetno ni potrebno poudarjati, da sem navdušen in zagrižen športnik, ki večino svojega prostega časa, kolikor mi ga poleg trenerskega dela v nogometu preostane, namenim različnim športnim aktivnostim, zato me boste pogosto srečevali na okoliških hribih pri teku ali kolesarjenju.

Šport je zame način življenja in kot športni pedagog pri svojem delu stremim k temu, da s športno vadbo otrokom predstavim pozitivne lastnosti in koristi športa ter uresničujem njihove osnovne potrebe po gibanju in igri. V situaciji, v kateri se trenutno nahajamo, je redna telesna aktivnost še toliko bolj pomembna, saj smo še bolj kot običajno podvrženi sedečemu načinu življenja pred računalniškimi ekrani. Učencem in vsem bralcem svetujem, da se vsaj eno uro dnevno gibajo v naravi za razbremenitev, sprostitvev ter boljše počutje.

Pouk na daljavo mi onemogoča, da bi dodobra spoznal vse učence, zato že nestrpno pričakujem in se veselim našega ponovnega druženja v šoli. Do takrat pa ostanite zdravi in telesno aktivni. Športni pozdrav!

Skavtstvo v luči časov

BESEDILO: POLONA CAPUDER, FOTOGRAFIJA: MARUŠA BAJUK

Skvat si v težavah žvižga in poje, pravi skavtski zakon. V času, ko si lahko bratstvo skavti pokažemo s tem, da se držimo ukrepov in se ne družimo vsak teden na srečanjih, smo si skavtski voditelji zažvižgali in zapeli. Pred nami je (bil) velik izziv, in sicer, kako za nadobudne mlade pripraviti zanimiva srečanja, odmik od vsakdana, ki bodo krepila našo skupnost in skavtski duh. Kako nadomestiti tekanje s prijatelji, pogovore med nabiranjem dračja, predajanje večšin drug drugemu ali pa zgolj pripovedovanje slabih šal?

Zagotovo ne moremo nadomestiti vsega tega, lahko pa se vseeno prilagodimo situaciji, izkusimo drugačne vrste aktivnosti in globoko hvaležnost za vsa srečanja v naravi, ki smo jih skupaj preživeli. Voditelji čete (tj. skupina otrok starih od 6. razreda do 1. letnika srednje šole) smo se skavtstva v karanteni lotili tako, da smo za vsakega izmed izvidnikov pripravili paket, ki vsebuje material za opravljanje izzivov na različnih področjih. V tem času se bodo sami preizkusili recimo v znanju vozlov in vezav, postavitvi ognjev, orientaciji, skavtstvu na splošno in tudi v preživetju v naravi. Tako bomo poskusili s skupnimi virtualnimi srečanji in opravljanjem izzivov aktivno preživeti čas, dokler se ne vidimo spet na srečanjih v živo.

Preko računalnika se res ne da doživeti in slišati prasketanja tabornega ognja, lahko pa vseeno začutimo soskavta in skupaj pričakujemo snidenje.

Prelep Miklavžev večer otrok iz rejniških družin

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: MARTA TOMEČ

Tradicionalno smo sv. Miklavža pričakali skupaj z družinami iz Rotary kluba Domžale v petek, 4. 12. 2020, ob 17. uri. Tokrat malo drugače, prilagojeno razmeram, v katerih živimo, preko aplikacije ZOOM. Sv. Miklavža je pospremil prelep angelček, parkeljne pa je pregnal korona virus. Otroci so srčno sodelovali s pesmicami, odgovarjali na vprašanja o tem, kako zmorejo izpolnjevati svoje dolžnosti doma, v vrtcu ali šoli in sv. Miklavža prepričali, da vedo, kaj sta dobrota in nesebična pomoč. Kar 113-im otrokom iz družin, ki izvajajo rejniško dejavnost,

je Miklavž poslal darila, ki so jih čakala po srečanju z njim, doma.

Hvala vsem v Rotary klubu Domžale, ki skrbno negujejo to lepo tradicijo, posebej predsednici gospe Martini Oražem, glavni Miklavževi pomočnici.

Luč miru iz Betlehema prihaja!

BESEDILO: MAJA URANKAR

Naš svet je povsem isti kot včeraj, ta čas je le pokazal, kakšen je v resnici. Daleč smo si, že dolgo, in si od strahu ne upamo priti bližje. Zato vam prinašamo luč, saj je luč tista, ki ogreje, tista, ki pomiri, tista, ki nas drug drugemu približa. Ko namreč v temi nekemu osvetli obraz, ta ni več strah, ampak človek. Zato vam prinašamo Luč, ki se je v Božiču spustila med nas. To je naš korak bližje vam v teh mrzlih časih. Želimo vam dati to Luč, želimo vam biti ljudje. Sprejmite jo od nas in jo nesite naprej. Naredite tudi vi korak bližje ljudem, nikogar ne pustite samega, poiščite način, da jim pokažete bližino. Ljubezen je iznajdljiva in bo našla pot.

Prižgimo luč. Obdržimo bližino!

Moravški skavti bomo poskrbeli, da bo Luč miru iz Betlehema prišla med nas tudi letos. Na voljo za prevzem bo okvirno od 21. decembra naprej. **V prihodnjih tednih spremljajte oznanila župnije Moravče, kjer bomo objavili točne informacije.**

Dan slovenske hrane

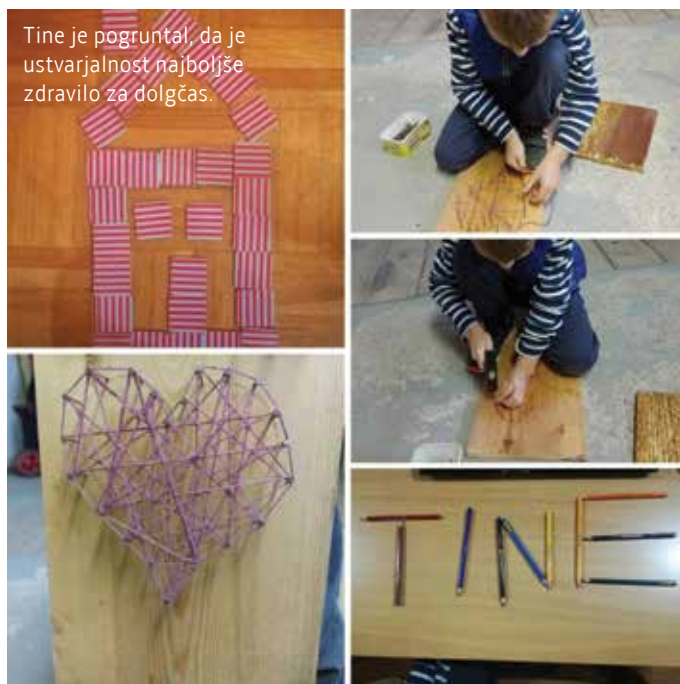

V luči aktualnega epidemiološkega dogajanja ima obeležitev dneva slovenske hrane letos zagotovo velik pomen. V času, ko smo doživeli zapiranje državnih in občinskih meja, ko je na trgovskih policah za krajši čas zmanjkalo kvasa in pecilnega praška, ko ni več samoumevno, da za prehrano šolajočih se otrok in mladostnikov v času pouka poskrbijo v šolski kuhinji, ko malica za zaposlene ni povsod na dosegu roke, ugotavljamo, da (pre)hrana predstavlja najpomembnejšo družbeno dobrino.

Na OŠ Jurija Vege smo obeležili dan slovenske hrane in slovenski tradicionalni zajtrk. Letos nismo zajtrkovali skupaj v razredu, ampak vsak zase doma. Tako so se ob zajtrku povezali učiteljica Sonja Jančar Žvanut in učenci 7. c razreda.

Ustvarjalnost v času pouka na daljavo

Tine je pogruntal, da je ustvarjalnost najboljše zdravilo za dolgčas.

Naši učenci so znani po tem, da so zelo ustvarjalni. Tudi v času, ko se šolajo od doma, najdejo čas in v okviru pouka ali tudi sami v prostem času, ustvarjajo – tako likovno kot literarno.

Lucija Bizilj Pesem o koroni

Ne živi v preteklosti,
ne sanjaj o prihodnosti,
osredotoči se na sedanjost, korona je tu!

Pomagaj jo ustaviti, upoštevaj pravila!
Prazniki so že pred vrati,
a mi za zaprtimi vrati, tičimo v karanteni.

Pomagaj, da svet bo lepši,
ostajaj doma, da zdravstvo si opomore
pa virus bo naš.

Aleksander
si želi
»Kmalu
v šolo«

Maša Štefan Pesem o koroni

Korona je prišla,
upam, da kmalu bo odšla.
Ko kufre bo spakirala,
vsa vas bo spet žurirala.

Spet z družino bomo objeti,
v ljubezen vsi odeti.
Spet prazniki so tu,
nam pa korona je tabu.

Ne kršite pravil,
da kmalu spet bo mir.

Glej, na obrazih maska,
nadeni jo še ti,
ne bodi fin kot zlatolaska,
naj svet se spet vrtil.

Zalin jesenski pav

Oskarjeva kača ljubezni

Dnevi evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: IRENA MALOVRH, vodja projekta

Vodilni naslov letošnjega vseevropskega projekta Zavoda za varstvo kulturne dediščine je bil / Spoznaj? Ohrani! Varuj. / in je potekal v času od 26. 9 do 10. 10. 2020. V tem času je bila v Krajevni knjižnici Daneta Zajca Moravče razstava **Kulturna dediščina, človek in narava. Na njej smo si lahko ogledali risbe in izdelke otrok in tudi utrinke njihovega doživljanja. Še posebej me veseli, da se je v projekt vključilo 11 strokovnih delavk 5 oddelkov, v katerih je sodelovalo več kot 110 otrok.**

Kaj je kulturna dediščina?

Kulturna dediščina je vse okoli nas, pogosto se je ne zavedamo in jo jemljemo kot samoumevno. Da bi otrokom približali tako snovno kot nesnovno dediščino, ki nas obdaja, ter povečali njihovo občutljivost za prepoznavanje, ohranjanje in spoštovanje le-te, smo v vrtcu v skupinah drugega starostnega obdobja posvetili več časa določenim temam. Svoja spoznanja, doživetja in videnja smo strnili v pregledno razstavo.

Tako so otroci v skupini Račke spoznali ljudsko pesem *Čuk se je oženil* in jo prepevali ob spremljavi kitare ter sestavili ples v krogu, ki je vseboval elemente folklornega plesa. Na izbrano temo so otroci likovno ustvarjali in si v naravi ogledali življenjski prostor čuka in sove. V preteklosti, ko so pekli kruh samo doma, so žito mleli v mlinih, kar nam priča tudi ljudska pesem *Ob bistrem potoku je mlin*. Od pomladi imamo ob Drtijiščici Mlin prijateljstva, ki so si ga otroci skupine Žabice z vzgojiteljicami ogledali in poslušali njegov ropot. Ob glasbi pesmi so tudi zaplesali. Biotsko raznovrstnost so opazovali v naravi in v igralnici z opazovalnimi lončki in drugimi pripomočki, spoznali so običaj ličkanja in rohkanja koruze, saj je bila polenta včasih pogosto na mizi.

Včasih, ko še ni bilo zdravil, so tudi bolezni in druge težave zdravili z naravnimi zdravili, poznavanje zdravilnih zelišč je bilo zelo uporabno. Tako so otroci skupine Metulji spoznali nekatera zdravilna zelišča in njihovo uporabo. Sadili so tudi žito, kar je povezano z decembrsko šego sajenja božičnega žita, ki simbolično kaže na prebujanje novega življenja in napoveduje letino v novem letu.

Kar se Janezek nauči ...

Da so včasih živeli ljudje drugače kot danes, priča tudi grad Tuštanj v naši bližini, kjer je lastnik prijazno sprejel otroke skupine Gumbki in jim razkazal grajsko dvorišče. V tistem času so potovali s konji, zato je bilo usjarstvo in sedlarstvo pomembna obrt. K sreči se je obrtna delavnica v središču Moravč ohranila, zato so si otroci lahko ogledali tudi delavnico, orodja in materiale, iz katerih so izdelovali potrebne pripomočke.

Kulturno dediščino Velike planine so otroci lanskoletne skupine Gumbki že poznali, ostalim smo jo predstavili s pripovedjo, slikami in knjigo. Oblačila pravih planšarjev najdemo danes le še na slikah, se je pa otrokom zdela zelo zanimiva. Podolgovate lesene hiške s polkrožnima zaključkoma na obeh straneh, iz lesa in prav tako krite z lesenimi skodlami, so bile otrokom še posebej všeč, zato so si z

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
Velika planina I
Skupina Gumbki, starost otrok 5-6 let
vzgojiteljica: Irena Malovrh
pom. vzgojiteljice: Špela Jemec

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
Velika planina II
Skupina Gumbki, starost otrok 5-6 let
vzgojiteljica: Irena Malovrh
pom. vzgojiteljice: Špela Jemec

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
Postojnska jama
Skupina Gumbki, starost otrok 5-6 let
vzgojiteljica: Irena Malovrh
pom. vzgojiteljice: Špela Jemec

veseljem naredili tudi svoje makete. Uporabili smo naravne materiale, storže, strehe pa smo pokrili s koščki lubja. Tudi trniče in pisave so narisali tako, kakor znajo le oni.

Življenje Slovencev je bilo od nekdaj močno povezano z življenjem čebel, saj nam dajejo med in druge čebelje pridelke, ne smemo pa pozabiti na njihovo pomembno vlogo pri opravljanju rastlin. Njihov

<https://4d.rtvsl.si/arhiv/tv-in-formativni/174727890> in je potekala brez obiskovalcev. K sreči smo naše dejavnosti pravočasno načrtovali in izpeljali v primernem obsegu in obliki, več o tem si lahko ogledate na povezavi <https://www.zvkds.si/sl/dekd/utrunki-s-prireditv>.

Sodelovale so skupine :

- Račke (Kristina Klopčič, Patricija Oblak)
- Čebelice (Ana Gerčar, Ivanka Osolnik Avbelj, Tanja Cerar)
- Metulji (Nina Puc, Meta Pergar)
- Gumbki (Joža Žuna, Martina Urbanija)
- Lanskoletni Gumbki (Irena Malovrh, Špela Jemec)

Čeprav predšolski otroci živijo v sedanjosti in nimajo tako dobre predstave o tem, kaj pomenita preteklost in prihodnost kot mi, odrasli, jim s primernimi vsebinami in metodami dela lahko približamo življenje in delo nekoč ter z iz tega izhajajočimi tradicijami in s tem oblikujemo njihov odnos do naravne in kulturne dediščine, hkrati pa ustvarjamo most med vrtcem in okoljem ter različnimi generacijami. Menim, da nam je v tem projektu uspelo in da bodo otroci z nadaljevanjem začetega dela vse bolj razumeli, da vidijo dlje zato, ker stojijo na ramenih svojih prednikov.

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE
Panjska končnica - ljudska umetnost značilna za Slovenijo
Skupina Gumbki, starost otrok 5-6 let
vzgojiteljica: Irena Malovrh, pom. vzgojiteljice: Špela Jemec

va domovanja so okrašena s panjskimi končnicami, ki so posebnost slovenske ljudske umetnosti. Otrokom so bile končnice zelo všeč, zato so jih z veseljem poustvarili. Izdelali smo svojo čebelo in se v sen zazibali z Župančičevo pesmijo Ciciban in čebela.

V UNESCO-v seznam kulturne dediščine je vpisana tudi svetovno znana Postojnska jama, v kateri smo po spominu, sliki in besedi občudovali čudovito delo nežive narave - kapnike. Še posebej všeč pa je bila otrokom podzemna železnica, ob pravljici so spoznali življenje najbolj znane podzemne živali - človeške ribice.

Projekt izpeljan kljub epidemiji

Letošnji projekt se je v Sloveniji in drugje izpeljal v nekoliko lokrnjeni obliki. Slovesno otvoritje je prikazano na tej povezavi

Darilo za praznike

BESEDILO: NIKA VIDIC, SANJA ROŽANEC, LANA GABROVEC in BLAŽ KRANJC

Razveseljujemo z darili, ki jih ni moč kupiti. Darilo učencev šestega razreda OŠ Jurija Vege Moravče je čudovito. Poklanjajo vam zanimivo praznično branje. V svoji domišljiji potujejo od medosebnih odnosov, za katere vedo, da morajo biti razumevaajoči; do pospravljanja, saj je pospravljeno okolje, tudi pospravljena glava; v deželi snežakov in Božička je potrebno še kaj predprazničnega urediti, da bodo prazniki kot se šika.

In kdo ve, če vse te povedi, vzete iz njihovih zapisov ...

Zagledala sem prestrašeni mamin obraz.

»Zbudi se!!« je klicala.

Takrat sem si globoko v sebi obljubil, da bom postal pisatelj.

Ne bomo te pozabili.

... ne napovedujejo še veliko dela za gospoda Brvarja, ki za Novice iz Moravške doline piše članke o Moravčanih, ki so bistveno vplivali na razvoj znanosti, umetnosti ...?

Nika Vidic Elementi zemlje

Nekega vetrovnega jesenskega večera sem se skupaj z mamo sprehajala po ulici. Poslušala sem, kako nama listje šumi pod nogami in kako veter zavija za vogali ulic. Z mamo sva se usedli na klopcu in se začeli pogovarjati. Kar naenkrat pa sem postala zelo zaspana, glavo sem položila na mamino ramo in zaprla oči. Odprla sem oči in se ozrla okoli sebe. Nisem vedela, kje sem. Bila sem na poti, ki je bila najbrž narejena iz oblakov in je vodila neznanu kam, od zadaj pa je izginjala.

»Zgleda, da nimam druge izbire, kot da sledim poti,« sem si rekla.

Hodila sem in hodila, dokler nisem prišla do treh vrat. Vsa so bila enaka, svetleče zlate barve, za njimi pa so bile veličastne graščine. Vsa vrata so se odprla in tja so prišla nenavadna bitja. Bila so pol manjša od mene in vsako druge barve ter z drugačno obliko glave.

»Kdo ste, kje sem?« sem jih vprašala.

»Jaz sem Ogenj, kralj Ognjenega kraljestva,« je rekel prvi, ki je bil ves rdeč in mu je na glavi gorel ogenj.

»Jaz sem Veter, kralj Vetrovnega kraljestva,« je rekel drugi, ki je bil belo prozorne barve in je imel lase razmršene zaradi vetra.

»In jaz sem Voda, kraljica Vodnega kraljestva,« je rekla tretja, ki je bila cela v modri barvi in je imela glavo v obliki kapljice.

»Si v svetu elementov Zemlje, in trenutno stojiš pred vrati naših kraljestev,« je rekel Ogenj.

»In če te zanima, se ne MARAMO!«

»Zdaj pa pridi z mano,« je mirno rekel Veter.

»Ne šla bo z mano!« sta zakričala druga dva.

»Z nobenim ne bom odšla nikamor, dokler se ne pobotate!« sem uporniško izjavila.

»Poleg tega pa, zakaj se ne marate? Mislim, gotovo imate kakšen dober razlog, kajne?« sem jih vprašala.

»On me je enkrat, ko smo bili še majhni, ozmerjal s prjozratnim,« je Ogenj obtožil Veter.

»Ne, pa te nisem! Rekel sem, da si prijazen, narobe si me razumel!« se je zgrozil Veter.

»Meni sta pa rekla Repa!« se je razjokala Voda.

»Ne pa ne, rekla sva, da si lepa, pa si naju narobe razumela,« sta ji razložila.

»Mene si ozmerjala z ločenjšim od tebe!« je potarnal Veter.

»Ne, rekla sem, da si močnejši od mene,« je povedala Voda.

»No, vidite, da je bil to le velik nesporazum. Zdaj lahko združite kraljestva v eno, kraljestvo elementov Zemlje!« sem jim predlagala.

»Ja, prav imaš, združimo ga!« so se strinjali.

»Zdaj ko smo to rešili, me zanima, kako naj pridem domov?« sem jih vprašala. »O, saj res,« je rekla Voda. »Lepo se imej in še enkrat hvala!!« je zaklicala in tlesnila s prsti. Tla pod mano so se vdrla in nisem jih več videla.

Zbudila sem se in zaslišala mamin glas. »Zbudi se!!« je klicala. Še vedno sva bili ob klopci, le da sem jaz na njej ležala, mama pa je stala pred njo. Takoj sva odšli domov in med potjo sem razmišljala o svojih sanjah in se odločila, da jih bom preprosto pozabila.

Sanja Rožanec

Dežela snega

Bil je mrzel zimski dan in sneg je nežno padal na vse strani. Odšel sem ven. Naenkrat so začele padati velike krpe snega. Nisem več videl poti nazaj domov, zato sem se ulegel na sneg in zaprl oči.

Po dolgem času sem začel odpirati oči. Nisem se zavedal, kje sem, toda povsod okoli mene je bil sneg, tako kot prej. Pokrajina se mi je zdela drugačna. Bolje sem pogledal in opazil hiške. Nekatere so bile zelo nenavadnih oblik. Zgrajene so bile iz ledu in snega. Z njih so visele ledene sveče. Stopil sem bližje. Končno sem zagledal nekoga, čeprav sem ga slabo videl, saj je bil pokrit s snegom.

Vprašal sem ga: "Ali morda veste, kje sem?"

Ni mi odgovoril, ampak je zbežal v hiško, tako kot vsi ostali. Stal sem tam in čakal. Počasi so se le opogumili. Največji je stopil do mene in rekel: "Mi smo Snežinkarji, to pa je naša vas Ledeni log."

"Snežinkarji?" začudil sem se, saj sem prvič slišal za to. Bili so zelo nenavadni. Manjši so bili od mene in čisto beli, kot bi jih prekril sneg. Vendar so mi vse razkazali. Počasi me je začelo zebsti. Seveda so takoj opazili. Dali so mi ogrinjalo in postregli s toplim čajem. Zahvalil sem se jim.

Največji me je nato vprašal: "Bi šel z nami v tovarno snega?"

Takoj sem z veseljem vzkliknil: "Ja!"

Šli smo v tovarno. Pokazali so mi, kako izdelujejo sneg. Naenkrat se je začelo tresti in ropotati. Slišati je bilo godrnjanje in pred nas je priletel zmaj. Ni bil videti vesel.

Zavpil je: "Zakaj spet izdelujete sneg, saj veste, da že kašljam in grlo me boli in to vse zaradi vas!" Zmaj je bruhal ogenj ter zadel dve hiši, ki sta se takoj stopili. Bilo me je zelo strah, Snežinkarje pa še dvakrat bolj. Zmaj je takoj zatem slabe volje odletel nazaj v jamo na gori. Snežinkarji so me začeli rotiti, naj premagam zmaja. Izdelali so mi celo ledeni meč. Nisem jih mogel zavrtniti in sem se odpravil k zmaju.

Na ves glas sem zavpil na zmaja: "Zakaj uničuješ hiše in sneg, ki ga izdelujejo Snežinkarji?"

Zmaj se me je najprej malo prestrašil, saj je počival, a nato odgovoril: "Zmaji sovražimo zime, mraz nam škoduje in naš ogenj ni več tako močan."

Zmaj se mi je zasmilil, zato sem malo premislil in se spomnil nečesa odličnega. Prosil sem Snežinkarje, da zanj izdelajo kapo, šal in rokavice. Sam pa sem nabral drva in zakuril ogenj. Snežinkarji so mu dali šal, kapo in rokavice. Zmaja ni več zeblo in vsi so bili zadovoljni, le jaz sem se od naporenega dneva želel vrniti domov. Največji Snežinkar je dejal: "Pojdi tja od koder si prišel in hvala za vse, kar si za nas storil. **Ne bomo te pozabili.**"

Storil sem tako, vendar me je premagala utrujenost. Zaspal sem. Prebudil sem se doma v svoji postelji. Šele pozneje sem ugotovil, da so bile to le sanje, a Dežela snega mi je za vedno ostala v spominu.

Lana Gabrovec

Če bi le lahko poletela!

»**J**az grem ven!« sem zaklicala mami in očiju, ki sta pospravljala. Zunaj je bilo toplo, sonce je kar vabilo. Hitro in spretno kot veverica sem splezala na košato drevo. Obožujem to drevo! Ko sem sedela na eni izmed vej, sem se spraševala, kaj naj počnem. Če bi le lahko poletela! Zaslísal se je rahel škrt in glasen pok. Občutila sem nežen piš vetra in nenadoma močno bolečino.

Pristala sem na trdih tleh. »Aua!« sem zacvilila in se prijela za glavo. Res je bolelo. Nenadoma sem pogledala okrog sebe. Sedela sem na tlakovani ulici, okoli mene so tekali ljudje, oviti v nekakšne rjuhe. Glasno so govorili jezik, ki ga nisem prav nič razumela. »Kje sem?« sem na smrt prestrašeno zajokala. Nenadoma me je zagrabila močna roka in

dvignila. Še sreča! V zadnjem trenutku me je rešil pred konjsko vprego, ki je hitro brzela mimo mene. Moški me je grdo pogledal, nerazumljivo zagodrnjal in odvedel v bližnjo hišo. Znašla sem se v kuhinji polni umazanih loncev. Vrgel mi je cunjo in s prstom grozeče pokazal posodo. Pomivam naj? Kaj se je zgodilo? Kje so moji starši in kje sem? V moji glavi se je porajalo nešteto vprašanj. »V Rimu si,« sem zaslišala nedaleč stran. Boječe sem se ozrla. Zagledala sem drobnega fanta mojih let. »Veš, lahko berem misli, ne boj se. Tudi tvoj jezik razumem,« mi je prijazno pojasnil. »Zdaj se raje hitro loti dela, da ne razjeziš gospodarja.« Med čiščenjem sem spoznala, da sem sužnja rimskega cesarja. Razložila sem, da ne spadam sem, da to ni moj čas. Hotela sem

samo, da se vrnem k svoji družini. Fant mi je ponudil pomoč. Slišal je za čarobni svinčnik, ki te popelje tja, kamor si želiš. »Vendar bodi pazljiva! Če ne boš natančno narisala, boš izgubljena v času,« me je posvaril. »Kje je ta svinčnik?« sem polna pričakovanj vprašala. Hudomušno se mi je nasmehnil: »Nekje med to umazano kramo.« Brez obotavljanja sem vse zdrgnila, da se je svetilo. Kako vesela sem bila

svinčnika, ki se je prikazal. Zasmejala sem se fantu in hitela risati domačo hišo.

Počutila sem se vse boljše, ko sem zaslišala svoje ime: »Lana! Zbudi se!« Nekdo me je stresal. **Zagledala sem mamin prestrašen obraz.** Spoznala sem, da sem padla z drevesa in izgubila zavest. »Kako sem vesela, da sem doma! Ne skrbi, vse je v redu, mami. Pridi, pomagala ti bom pospravljati.«

Blaž Kranjc Božični čudež

Bil je dan pred božičem. Malo sem zamudil k uri matematike, saj sem učiteljico za slovenščino kar naprej spraševal, kako narediti svojo pravljico. Ko sem sedel za mizo, sem začel razmišljati, kako bi naredil svojo pravljico. In takrat se je začela zgodba.

Bil sem doma. Sredi kosila sem mamu in očeta vprašal: »Mama, oče! Ali bi mi dovolila, da bi odšel za nekaj dni na severni pol?« Mama in oče sta mi odgovorila soglasno: »Ja, ja, seveda lahko.« Tako sta bila zatopljena v delo, da nista vedela, kaj sploh govorita. Ko sta mi odgovorila, sem hitro pojedel kosilo, spakiral kovčke in se poslovil od družine. Rekel sem: »Adijo!« Na vrat na nos sem odšel k prijatelju Roku. Njegove starše sem vprašal isto kot doma in starši od Roka so mi odgovorili enako kot doma, saj so bili tudi oni zatopljeni v delo. Rok je spakiral in tudi on se je poslovil od staršev. Tako se je začela najina pustolovščina. Hodila sva po zelo temačnem gozdu in obujala spomine na končne izlete z razredom. Takrat sem v grmovju zaslišal nek šum in sem rekel: »Tiho!« Iz grmovja je skočil zajec. Oddahnil sem si. Rok sploh ni vedel, kaj se je pravkar zgodilo. Zajec naju je vljudno pozdravil: »Dober dan, gospodiča.« Bil sem trd od strahu.

Rok ga je prijel v roke in ga vprašal: »Kako lahko govoriš?« »Sem poizkusni zajec v laboratoriju,« je rekel zajec. In spet smo začeli hoditi in zajec je odšel z nama na severni pol. »Kakšne poizkuse so še izvajali na tebi?« sem ga vprašal. »Nobenega, samo tega,« je odgovoril zajec. »Ali ni tako, da te po poizkusu zadržijo v laboratoriju?« ga je vprašal Rok. »Pobegnili sem jim,« je odgovoril zajec. In tako smo razglabljali, kako je zajec začel govoriti. Čas nam je zelo hitro tekkel in končno smo prišli na severni pol. Takrat smo začeli teči k Božičkovi delavnici. Na severnem polu obstajata dve delavnici. Ena je bila od prijaznega Božička, druga pa od zlobnega. Takoj smo se odcepili k delavnici zlobnega Božička. Na poti smo srečali škrate, ki je bil zelo prijazen. Skupaj smo odšli k zlobnemu Božičku, da bi mu pokazali, kakšen je občutek, ko naredi nekaj dobrega. Takrat se je začel jokati, saj je bil zelo srečen. In takrat sta se dobri in slabi Božiček združila. Nastal je enakopravni Božiček. Božiček nam je ponudil prevoz in skupaj smo se odpravili domov.

Takrat me je poklicala učiteljica. Zbudila me je iz domišljajskega sveta. Naročila mi je, naj rešim enačbo. **Takrat sem si globoko v sebi obljubil, da bom postal pisatelj.**

oš Jurja Vege

Pozitivni učinki čebeljih pridelkov in izdelkov

BESEDILO: JAVNA SVETOVALNA SLUŽBA - ČZS

Čebele nas spremljajo že tisočletja. Med so izjemno cenili že v pradavnini. Uporabljali so ga kot sladilo, živilo, lepotilno sredstvo in zdravilo. Kleopatra je dobro poznala skrivnosti negovanja in razvajanja z medom, saj ga je cenila kot eliksir življenja. Za naše prednike je bil med edino sladilo, vosek pa je bil nepogrešljiv vir svetlobe. Kako lepa simbolika, ki razkriva, kako pomembne so čebele za človeštvo. Danes se vse bolj zavedamo širšega pomena čebel in znamenitega reka, ki pravi, da brez čebel ne bo življenja.

Narod z močno čebelarstvo tradicijo

Slovenci smo čebelarstvo narod, ponosni na dolgoletno čebelarstvo tradicijo. Še toliko bolj pa smo ponosni na bogat izbor prstnih čebeljih pridelkov in izdelkov, ki jih lahko ponudimo. Naravne danosti naše čudovite dežele omogočajo pridelavo različnih vrst medu.

Vsak med ima svojo aromo

Predstavljamo vam tipične vrste slovenskega medu in njihove značilnosti. Ločimo jih po barvi, vonju, okusu, aromi. Okusite pestrost slovenskih medov in poiščite tistega, ki vam bo najbolj ustrezal.

- **Akacijev med** je milega okusa, svetle barve in nežnega vonja.
- **Lipov med** je svetlo rumene do svetlo jantarne barve z zelenim odtenkom, diši prijetno po svežini, mentolu in lipovem cvetju.
- **Cvetlični med** ima vonj in aromo cvetlic, iz katerih izhaja.
- **Kostanjev med** je grenkega okusa in vsebuje veliko rudninskih snovi.
- **Smrekov med** je rdečerrjave barve, z vonjem in aromo po sirupu iz smrekovih vršičkov, smoli in lubju iglavcev.
- **Hojev med** je pogosto temno sivorjave barve z zelenim odsevom in aromo po mleku v prahu, smoli.
- **Gozdni med** je mešanica različnih vrst mane, je od svetle do temno rjave barve, z rdečim ali zelenim odtenkom. Vsebuje veliko rudninskih snovi.

Med, cvetni prah, matični mleček, propolis ...

Med je čebelji pridelek, ki ga čebele največ pridelajo in se tudi najbolj pogosto uporablja. Vsebuje veliko zelo pomembnih sestavin, ki so pomembne za delovanje organizma.

Priporočilo priznane romunske nutricionistke, čebelarke in poznavalke čebeljih pridelkov in izdelkov v terapevtske namene ge. Aline Varadi je, da moramo posegati po čebeljih pridelkih, če želimo okrepiti imunski sistem. Zato ne gre zanemariti tudi drugih čebeljih pridelkov, kot so: cvetni prah, propolis, matični mleček. Njeno mnenje je, da je pomembno dnevno uživanje medu, cvetnega prahu, matičnega mlečka, propolisa, saj vsebujejo vse, kar potrebuje človeško telo za uravnoteženo delovanje.

Cvetni prah vsebuje idealno razmerje sestavin, ki jih potrebuje človeško telo za ohranjanje in izboljšanje zdravja. Vsebuje selen in cink, ki sta ključni sestavini za pravilno delovanje imunskega sistema. Cink je pomemben za razvoj in pravilno delovanje celic, selen pa pomaga organizmu pri obnavljanju celic.

Matični mleček vliva telesu moč, ohranja zdravje in krepi imunski sistem. Deluje protivnetno in pomaga v boju proti raku.

Propolis je uspešen v boju proti bakterijam in virusom pa tudi glivicam. Na trgu dobite nov izdelek negovalno razpršilo s propolisom BeeCare, ki je namenjeno za čiščenje, nego in zaščito rok.

Čebelji pridelki imajo lastnost, da organizmu dajo tisto, česar mu primanjkuje in so zato pomembni pri vzpostavljanju ravnovesja. Posnetek predavanja Aline Veradi najdete na povezavi:

<https://www.youtube.com/watch?v=fDgcSPfgtAk>

Čebelji pridelki vsebujejo pestro paleto hranljivih snovi, ki jih telo potrebuje za uravnoteženo delovanje in jih ne najdemo v nobenem drugem živilu v tako skoncentrirani, kompleksni obliki.

Krepimo svojo odpornost, vzpostavimo ravnovesje v organizmu, poskrbimo za zadostni vnos antioksidantov in bodimo uspešni v boju proti mikrobom z uživanjem čebeljih pridelkov in izdelkov slovenskih čebelarjev.

Čebelarški turizem

B. in F.: ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

V petek, 4. decembra 2020, je potekal tradicionalni posvet ob Dnevu čebelarškega turizma, seveda preko spletne aplikacije.

Čebelarška zveza Slovenije, Javna služba za svetovanje v čebelarstvu vsako leto tradicionalno organizira dogodek o čebelarškem turizmu. To je odlična priložnost za spoznavanje dobrih praks čebelarškega turizma in

možnosti, ki nam jih ponuja tovrstna dejavnost. Na dogodku smo razglasili Čebelam najbolj prijazno občino v letu 2020. Čebelarška zveza Slovenije že deseto leto zapored organizira natečaj za izbor **čebelam najprijaznejše občine** s ciljem, da nagradi občine za dobro sodelovanje s čebelarji na njihovem območju in spodbudi ostale občine k bolj aktivnemu sodelovanju s čebelarji. Na posvetu smo razglasili čebelam najbolj prijazne občine. Priznanje za nominirano občino v letu 2020 sta prejeli **Občina Kočevje** in

Občina Vojnik, priznanje za 3. mesto je prejela **Občina Sevnica**, za 2. mesto je prejela **Občina Laško** in za 1. mesto **Občina Ormož**. Čebelam najbolj prijazna občina bo prejela prehodni leseni pokal, ki ga bomo predali osebno, ko bodo razmere dopuščale.

Apiterapija tudi v moravški občini

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: BRANIMIR MIKULAŠ

Franci Peterka iz Češnjic je po petih letih čebelarjenja zgradil nov čebeljak, v katerem je opremljena soba za aerosolno apiterapijo. V sobi je ležišče, ki je nameščeno neposredno nad panji.

Soba je izolirana, tako da vanjo prihaja samo zrak skozi čebelje panje in omogoča vdihavanje zraka, ki je bogato nasičen z vsem, kar čebele prinesejo svežega v čebeljak. Nabirajo nektar, smole (propolis) in cvetni prah. Vse to predajo panjskim čebelam, ki nabrane snovi predelajo in shranijo v satje. Pri tem se izloča nasičen zrak z vonjem, ki ga panjske čebele izločajo preko žlez. Vse to v sobi vdihavamo. Za večji učinek lahko uporabimo inhalator, ki posreduje še bolj skoncentriran aerosol. Pomembno je, da je aerosolna soba ločena ob čebel. Čebele samo vonjamo in slišimo, nismo pa v stiku z njimi.

Terapija se izvaja od konca marca do konca septembra (odvisno od sončnih dni in zunanjih temperatur). Temperatura v aerosolnem čebeljaku mora biti namreč med 25 do 30 stopinj celzija. Zato je pomembno, da je okno obrnjeno proti soncu. Poleti, ko so temperature višje, pa se prostor ohlaja toliko, da je v njem prijetno. Terapija traja 6–8 dni po najmanj 20 minut na dan. Med terapijo ne smete imeti pri sebi mobilne ali katere druge naprave, ki sevajo. Glede na to,

Vdihavanje aerosola:

Aerosol iz čebeljega panja je zrak, ki vsebuje eterična olja, flavonide, med, cvetni prah, propolis in druge zdravilne snovi in skupaj z mikroklimo v čebeljaku nadvse ugodno vpliva na človekovo psihofizično počutje.

Intenzivno vdihovanje aerosola neposredno iz čebeljega panja in poslušanje naravnega zvoka čebel je učinkovito pri zdravljenju stresnih obolenj, mnogih boleznih dihal in blažjih oblik astme. Umirja in sprošča vse, ki so kakorkoli izpostavljeni psiho-fizičnim stresnim situacijam.

da živimo v stresnih časih, postaja terapije med ljudmi vse bolj cenjena. Api aerosolni čebeljak je Franci postavil nad vasjo Češnjice na sončni legi pod gozdom s čudovitim razgledom na Moravško dolino in Kamniške Alpe. Intenzivno vdihovanje aerosola neposredno iz čebeljega panja in poslušanje naravnega zvoka čebel je učinkovito pri zdravljenju stresnih obolenj in mnogih boleznih dihal. Tudi astme. Api aerosolna terapija ni samo zdravilna in čebelarška dejavnost, je tudi turizem.

Da ne bi ostalo samo pri enodnevni ponudbi, namerava Franci zgraditi mini glamping naselje s čudovitim razgledom na Moravško dolino in Kamniške Alpe. Gostom bo tako omogočil intenzivnejšo terapijo (dlje in večkrat) in spoznavanje z našimi gorami, kulinaričnimi dobrotami in kulturno-zgodovinsko dediščino.

Za api aerosolno terapijo in tudi druge produkte api terapije se dogovorite s Francijem Peterko (Češnjice 24, 041 629 501).

Spoštovani bralci! Pisec tega članka vam želim vesele božične praznike, srečno in zdravo novo leto ter imejte se radi.

www.mestnelekarne.si

MESTNE LEKARNE
Zdravje

2021

“Naj vam leto
2021 prinese
čim več veselja,
sreče in zdravja
– še posebej pri
zdravju pa vam
bomo ob strani
stali tudi mi.

Tanja Martinjak Podgoršek,
mag. farm., Lekarna Moravče

IR IMAGIE

Dežurne lekarne od 1. 1. do 31. 12. 2020:

Lekarna Kamnik, Šutna 7, 1240 Kamnik, T: (01) 777 0 188 | ned in prazniki: 9.00 - 12.00

Lekarna Domžale, Ljubljanska 72, 1230 Domžale, T: (01) 777 0 253 | sob, ned in prazniki: 17.00 - 20.00

Lekarna Nova Litija, Partizanska pot 8b, 1270 Litija, T: (01) 777 02 41 | ned in prazniki: 9.00 - 12.00

Lekarna Litija
Trg svobode 1, 1270 Litija
T: (01) 777 02 38

Lekarna Mengeš
Zoranina 3, 1234 Mengeš
T: (01) 777 02 26

Lekarna Novi trg
Novi trg 26, 1240 Kamnik
T: (01) 777 02 22

Lekarna Radomlje
Cesta borcev 5/a, 1235 Radomlje
T: (01) 777 02 51

Lekarna Moravče
Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: (01) 777 02 45

Lekarna Duplica
Jakopičeva 21, 1241 Kamnik
T: (01) 777 02 56

S šolo zdravja telovadimo prek malih zaslonov

BESEDILO: NEDA GALIJAŠ

VDruštvu Šola zdravja so konec novembra 2020 posneli film z vajami po t.i. »Metodi 1000 gibov«. Film je na ogled na youtube kanalu "Šola zdravja vsako jutro ob 7.30".

Za ta korak so se odločili zaradi negotovosti časa omejenega gibanja, ki je posledica ukrepov stroke za zaježitev epidemije Covid-19. Šli so tudi korak naprej in so lokalnim televizijam po vsej Sloveniji predlagali, da film »Metoda 1000 gibov« uvrstijo v svoj redni jutranji program, saj veliko ljudi nima dostopa do interneta in ne more spremljati telovadbe preko youtube kanala. Na ta način Društvo Šola zdravja v sodelovanju z lokalnimi televizijskimi postajami prispeva svoj delež pomoči vsem prebivalcem Slovenije.

Odzvale so se naslednje lokalne televizije: ETV HD (Zasavje), TV Bled, TV Medvode, TV Vaš kanal, Gorenjska TV, Vascom TV (Pivka), AS televizija (Murska Sobota), GO TV (Goriška), Kabelska TV (Ormož), STV (Savinjska TV), ORON TV (Notranjska TV), R Kanal+ (Ribnica), VI-TEL (Primorska TV), ATM TV (Kranjska Gora), BKTv, Koroška TV, Koroška Regionalna TV, TV Uršlja, TV LEP, TV Arena, Zasavska TV, SIP TV, E-Posavje TV.

Nekatere televizije so takoj uvrstile »Metodo 1000 gibov« v svoj program, nekatere nekoliko kasneje. Pri nekaterih televizijah ne najdejo prostora za vsakodnevno predvajanje, ampak so se potrudili in so uvrstili telovadbo »1000 gibov« vsaj 1-3-krat tedensko. Tako bo lahko prek malih zaslonov jutranjo vadbo »1000 gibov« spremljalo čim več ljudi. Z opcijo 7 dni nazaj lahko film predvajate vsak dan ob katerikoli uri želite.

Preverite, če vaš operater spremlja katero od navedenih lokalnih televizij in se pridružite jutranji telovadbi prek malih zaslonov. Dobili smo nekaj izjav strokovnjakov s področja medicine, psihologije, športne vzgoje in kineziologije (vede o gibanju človeškega telesa) o tem, kako pomembno je gibanje za vsakega posameznika.

»Vsakodnevna fizična aktivnost po metodi »1000 gibov« pomaga pri ustvarjanju različnih fizioloških učinkov vadbe«, pravi nevrolog in manualni terapevt Nikolay Grishin. »Telo se razgibava, sproščajo se mišice, zmanjšuje se limfni in venozni zastoj v telesu, zmanjšuje se možnost nastajanja osteoporoze, zmanjšuje se prekomerna teža, izboljšuje se prekrvavitev notranjih organov, endokrinih žlez in živčevja.«

Mateja Vek, univ. dipl. psihologinja poudarja pomembnost telesne dejavnosti na duševno zdravje: »Redna telesna dejavnost zmanjšuje občutke tesnobe, hkrati pa povečuje človekovo sposobnost za bolj

učinkovito spoprijemanje z vzroki za nastanek tesnobe ter ima pozitivne učinke na čustveno stanje.«

V vseh teh izjavah strokovnjakov je možno prebrati, da priporočajo redno telesno aktivnost, ker je pomembna za dober imunski sistem. Tega pa trenutno zelo potrebujemo! **Eva Jeza**, mag. kineziologije nam predlaga: »Pojdimo po opravih peš ali s kolesom, uporabimo stopnice namesto dvigala, pojdimo na sprehod v naravo, sedenje pred televizorjem večkrat prekinimo s kakšno raztežno ali krepilno vajo. Že malo telesne aktivnosti je boljše kot nič.«

Naj zaključim z mislijo Andraža Purgerja, profesorja športne vzgoje: »Postavite si nove izzive, odmaknite se od dnevnih zastrašujočih novic in se večkrat na dan nasmehnite. Kot na primer sedaj!«

Obvestilo o začasni prekinitvi storitve Prostofer

Obveščamo vas, da je storitev Prostofer - prevozi za starejše, od 8. oktobra 2020 začasno prekinjena zaradi epidemioloških razmer ob širjenju novega koronavirusa. Ukrep velja toliko časa, kolikor bo potrebno, oziroma do umiritve razmer.

O ponovni vzpostavitvi prevozov vas bomo obvestili. Občani prosim spremljajte obvestila na občinski spletni strani www.moravce.si.

PROSTOFER
PROSTOVOLJNI ŠOFER

Udeležba v programu Svit lahko reši življenje

Rak je v Sloveniji velik zdravstveni, socialni in ekonomski problem. Podatki kažejo, da je v Sloveniji rak debelega črevesa in danke med 5 najpogostejšimi raki pri obeh spolih skupaj. Za rakom debelega črevesa in danke povprečno vsako leto zbolijo več kot 1300 ljudi. S Programom Svit zmanjšujemo število na novo zbolelih ljudi, saj lahko z odkritjem in odstranitvijo predrakavih sprememb preprečimo razvoj raka na debelem črevesu in danki. Opuščanje udeležbe v Programu Svit ima lahko resne posledice za zdravje.

Od leta 2011 v Registru raka za Slovenijo beležijo občuten padec novih primerov raka debelega črevesa in danke. Med vsemi novo odkritimi raki v Sloveniji se je med letom 2007 in 2017 rak debelega črevesa in danke po pogostosti pomaknil z drugega na peto mesto, k čemur pomembno prispeva odstranjevanje predrakavih sprememb na kolonoskopijah v programu Svit. Prekinitev trenda naraščanja novih primerov raka debelega črevesa in danke ter celo manj novih rakov med vsemi prebivalci Slovenije, ne le med udeleženci presejanja, je ključni cilj presejalnega programa.

V Program Svit se je treba odzvati redno vsaki dve leti oz. vsakič, ko prejmete vabilo v program Svit

Rak na debelem črevesu in danki se v telesu razvija več let, preden se pojavijo prvi simptomi. Mnogokrat je takrat, ko simptome opazimo in pomislimo, da z našim zdravjem morda nekaj ni v redu, že pozno, zato je pomembno, da ukrepamo prej. Prav tako morebitne spremembe na steni črevesa ne krvavijo nujno pri vsakem odvajanju. Lahko se zgodi, da ravno v času, ko smo delali test, spremembe niso krvavele, torej krvavitve nismo mogli zaznati, kljub temu pa je možno, da se je v našem telesu bolezen že začela razvijati. Če pa se v program odzovemo redno vsaki dve leti, morebitno bolezen še pravočasno zaznamo in jo uspešno odstranimo.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da se večina prebivalcev Slovenije na vabilo programa Svit odzove. Takih je kar dve tretjini. Želimo

pa si, da bi se jih odzvalo še več, saj bi tako lahko preprečili še več primerov raka.

Delež prebivalcev občin Ljubljanske zdravstvene regije, ki so se v letu 2019 odzvali na vabilo programa Svit je med 65,1 % in 75,1 %. V občini Moravče se je lansko leto odzvalo 73,3 % prebivalcev.

Delovanje Programa Svit v času razglašene epidemije

Program Svit kljub spreminjajoči se epidemiološki situaciji zaradi bolezni Covid-19 še naprej deluje. **Dr. Dominika Novak Mlakar**, vodja Programa Svit, je ob tem povedala: »Sodelovanje v Programu Svit je varno za vse, ki so v njegovo izvajanje vključeni. Pri vabljenju in oddaji vzorcev blata posamezniki nimajo stika z drugimi osebami. Če je oseba nato vabljenja na kolonoskopijo, se pregleda lahko udeleži zgolj, če nima povišane temperature ali znakov okužbe zgornjih dihal. Pri pregledu uporablja zaščitno masko, zdravnik in ostalo medicinsko osebje pa vso potrebno osebno varovalno opremo. Program Svit se je v preteklosti izkazal kot uspešen program in prepričana sem, da bo tudi v prihodnje imel pomembno vlogo pri varovanju zdravja prebivalcev Slovenije.«

Z udeležbo v Programu Svit naredimo veliko za svoje zdravje in kakovost življenja, obenem pa pripomoremo k vzdržnosti in izboljšanju našega zdravstvenega sistema. Zato vse, ki prejmete vabilo v program, močno spodbujajo, da se nanj tudi odzovete.

O vseh morebitnih spremembah delovanja programa Svit bomo javnost sproti obveščali na spletni strani: <https://www.program-svit.si/za-uporabnike/aktualno/obvestila-in-dogodki/>

**PAMETNO
JE POSKRBTI ZA
SVOJO R*T.**

**Odzovite se na vabilo
v Program Svit.**

NIJZ
Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Svit
OBSEJNA PRESEJANJA
PREDRAKAVIH SPREMENJAV
OBSEJANJA PREDRAKAVIH
SPREMENJAV NA DEBELEM
ČREVESU IN DANKI

Z Moravč, 3. decembra. Danes teden je bil tukaj pokopan, kakor je „Slovenec“ že naznanil, Janez Lavrač, po domače Frfrav, posestnik in krčmar v Krašeah pri Moravčeah, mož, ki je bil zelo spoštovan ne le v bližnji okolici, ampak tudi drugod, posebno po Dolenjskem in Bizeljskem, od kodar je vsako leto dovaževal obilo dobre kapljice. Tudi letos je malo dni pred smrtjo od tam iz vinske kupčije srečno prišel domu, a 22. novembra tožil je prijateljem, da noga, ki ga je že več let bolela, tisti dan ni bila popolnoma za nič. Po domačih stopnjicah v opravljenih gredočega zadene ga mrtvoud ter pade tako nesrečno, da zadene z glavo ob hišni prag in si prebije čepinjo. Za nekaj časa se mu je zavest še vrnila, 24. novembra pa je mirno zaspal v Gospodu.

26. novembra pokopali so ga preč. gosp. kanonik in dekan z azistenco štirih duhovnikov, sprevoda pa se je vdeležilo obilno ljudstva od blizo in daleč. Lepi vencici na rakvi in solze v očeh spremljevalcev so očitne priče, da je šlo z njim v grob blago srce. Marsikterege sem slišal reči: „Zgubil sem največega dobrotnika“. Rad je pomagal z dobrim svetom in gmotno, kedar je bilo mogoče, odiral pa ni nikogar nikoli. Revežem je bil dober oče. Več kakor štiri-deset let je bil ključar podružnične cerkve svetega Andreja; veliko se je trudil in mnogo je daroval za njeno popravo in olepšavo: vbrano zvonjenje, lepi veliki altar, krasno bandero itd. govoré o njegovi delavnosti za čast božjo. — V mlajši dōbi je županoval nad deset let, pozneje je bil ud krajnega šolskega svēta, naposled pa se je le samo še vdeleževal državno- in deželnozbornskih volitev. Bil je vselej volilen mož, večkrat tudi ud volilne komisije; vedno je stal na strani konservativne stranke in tudi ob najhujšem pritisku je ni zapustil, ne zmenivši se za to, če se komu zameri. Z njim je zagrnil grob moža stare krščanske korenine, kakoršnih je vedno manj med nami. Njemu blag spomin, duši večni mir!

Posestnik in gostilničar Janez Lavrač, po domače Frfrav, Slovenec, 14, 6. december 1886, št. 279

37.

Zakon

z dné 25. novembra 1895 l.

veljaven za vojvodino Kranjsko.

o napravi nove okrajne ceste v Brdskem cestnem okraji.

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem na podstavi § 22 deželnega zakona z dné 28. julija 1889. l., dež. zak. št. 17. tako:

§ 1.

V Brdskem cestnem okraji je po načrtu, katerega je odobril deželni zbor Moje vojvodine Kranjske, napraviti novo okrajno cesto od Moravč éez Kračice, Selo in Goričico do stika z občinsko med okrajne ceste uvrščeno, éez Studenec, Brezje in Krtino držečo in pri Želodniku z Dunajsko državno cesto se stikajočo cesto.

§ 2.

Mojemu ministru za notranje reči je naročeno izvršiti ta zakon.

V Dunaju, dné 29. novembra 1895.

Franc Jožef I. r.

Zakon o gradnji ceste od Moravč do Želodnika, Deželni zakonik za Vojvodino Kranjsko, izdan in razposlan 23. decembra 1895

Zapise in zanimivosti
iz Moravške zgodovine
zбира in ureja
g. Bogomil Brvar

Znamenite osebnosti iz Moravške doline – nekdanji znanstveniki

BESEDILO: BOGOMIL BRVAR in BERNARDA MAL

Dr. Jože Lavrič,

pravnik, statistik, agrarni ekonomist

Dr. Jože Lavrič,
Fotografija je last Alenke Rosina

Med nekdanjimi osebnostmi iz Moravške doline, ki so prispevale nova spoznanja različnim znanstvenim vedam in znanstvenim disciplinam, tokrat predstavljamo dr. Jožeta Lavriča.

Življenje dr. Lavriča

Dr. Jože Lavrič je bil rojen 18. marca 1903 v Moravčah kot drugi od skupaj devetih otrok v družini Karla Lavriča in Ane Avbelj iz Hrastja.

Štiriletno osnovno šolo je obiskoval v Moravčah, nato je šel v gimnazijo v Ljubljano.

Po maturi na Škofovih zavodih v Ljubljani je odšel na Dunaj na Visoko šolo za svetovno trgovino, a že pred koncem prvega študijskega letnika je ugotovil, da to ni prava smer zanj in je odšel v Švico, kjer se je na univerzi v Zürichu vpisal na študij narodnega gospodarstva in ga uspešno zaključil leta 1928. (Gliha, 2012, str. 3). Doktoriral je na univerzi v Zürichu leta 1929.

Še isto leto se je zaposlil pri Oblastnem odboru v Ljubljani, kjer so mu poverili nalogo organiziranja statističnega urada. Vpisal se je še na pravno fakulteto v Ljubljani in jo uspešno končal leta 1933.

Nekaj časa je služboval na okraju v Novem mestu, v obdobju 1935–1937 je služboval v Beogradu, kjer se je ukvarjal predvsem s statistiko. Med drugim je tudi stenografiral razprave v takratni skupščini. Bil je odličen stenograf. V Beogradu je bil poslanec Slovenske ljudske stranke.

Leta 1937 se je vrnil v Ljubljano in prevzel mesto glavnega tajnika Kmetijske zbornice in se posvetil razvojnim vprašanjem kmetijstva. Tega leta se je poročil z zdravnico Boženo, rojeno Zajec. V zakonu sta se jima rodili hčerki Alenka in Božena. Alenka, poročena Rosina, je dr. medicine, Božena, poročena Svetina, pa diplomirana inženirka kemije. Obe živita v Ljubljani.

V obdobju pred 2. svetovno vojno je postal osebni tajnik ministra dr. Antona Korošca, odlikovala sta ga splošna razgledanost ter strokovne in organizacijske sposobnosti (Gliha, 2012, str. 5). Bil je član Rotary kluba Ljubljana, mednarodnega dobrodelnega združenja.

Po italijanski okupaciji Ljubljane in ustanovitvi Ljubljanske pokrajine je italijanski visoki komisar za pomoč pri izvajanju civilne oblasti imenoval sosvet, v katerem so bili avtomatsko predsedniki in tajniki področnih zbornic, med njimi tudi dr. Jože Lavrič. S tem pa si je "prislužil" zamero nove oblasti po vojni. Med vojno je predvsem proučeval strokovno literaturo, pripravlja si je gradiva na zalogo (Gliha, 2012, str. 5).

Po 2. sv. vojni se je najprej zaposlil na Ministrstvu za trgovino in preskrbo v Ljubljani, nato pa v letih 1946–1947 na Zveznem zavodu za statistiko v Beogradu.

Na ekonomski fakulteti v Ljubljani so ga povabili, naj kandidira za profesuro, nato so ga prosili, naj kandidaturo umakne. Nadaljujete

Dr. Jože Lavrič

tajnik »Kmetijske zbornice«.

Zadnjih smo v našem listu povedali, da bo uspešno delo Kmetijske zbornice prav bistveno odvisno od njene urade, oziroma od sposobnosti in neusposobnosti uradu šiva. Tega se odlično dobro zaveda tudi zbornično predsedstvo, ki je imenovalo že prvo komisijo in poverilo ob tej priliki vodstvo urada enemu najsposobnejših naših mlajših javnih delavcev, to je dr. Jožetu Lavriču.

Uvodni odstavek predstavitve dr. Jožeta Lavriča v časopisu *Domoljub*, 15. 12. 1937, št. 50, str. 13).

Slavko Gliha (1940–2020), dipl. inž. kmetijstva in ekonomist, dolgoletni direktor Kmetijskega inštituta Slovenije

za takratno obdobje ... Za takratno obdobje so imeli prednost kadri "pravega" političnega porekla, ne pa strokovnost in izobrazba. Dr. Jože Lavrič se je posvetil delu, a pri tem ostajal bolj ali manj anoni-men (Gliha, 2012, str. 6). Kot strokovnjak – agrarni ekonomist se je zaposlil na Inštitutu za agrarno ekonomiko pri takratnem Kmetijskem znanstvenem zavodu Slovenije (od leta 1954 je to Kmetijski inštitut Slovenije), kjer je ostal do leta 1952, nato pa do upokojitve leta 1967 kot svetnik na Zavodu SR Slovenije za statistiko, vendar je bil tam honorarno zaposlen še do leta 1972, ko mu je bolezen preprečila nadaljnje delo.

Slavko Gliha, avtor življenjepisa in dela dr. Jožeta Lavriča, je zapisal: *V obdobju 1964–1966 sem ga tudi osebno spoznal in občudoval širino, bistrost, delavnost in razgledanost, ki so se skrivale za obličjem mirnega in ne-izstopajočega moža. In nadaljuje: Bil je načitan, suveren znanja in z izjemnim analitičnim darom.*

Dr. Jože Lavrič je umrl 9. avgusta 1973 v Ljubljani. Po smrti je njegova soproga izročila pisno zapuščino knjižnici Kmetijskega inštituta Slovenije.

Bibliografija dr. Lavriča

Bibliografija dr. Jožeta Lavriča je zelo obsežna. Vlado Mohorčič ocenjuje celotni Lavričev opus na okoli 100 naslovov (Vlado Mohorčič: Dr. Jože Lavrič – in memoriam, sodobno kmetijstvo, št. 6, 1973, str. 350–351, v navedbi Gliha, 2012, str. 17). Gre za strokovna dela s prvinami raziskav, ki temeljijo na poglobljenih analizah statističnih podatkov. Zavzemal se je za zbiranje zanesljivega statističnega gradiva in slovenske bibliografije o kmetijstvu in gozdarstvu (Gliha, 2012, str. 8). Lavričevo biografijo je zbral Slavko Gliha.

Objavljal je strokovne članke s področja kmetijstva, mednarodne trgovine z lesom, problemov povezanih z drobljenjem kmetij ob dedovanjih, pisal je o umetnih gnojilih, krmilih idr. Prvi članek je objavil leta 1927, zadnjega 1965.

V COBISSu najdemo 15 samostojnih knjižnih del. Med službovanjem v Beogradu je leta 1937 izdal knjigo Organizacija statistike v Jugoslaviji. Njegovo temeljno delo s področja statistike Očrt kmetijske statistike, pa je objavil leta 1955. Vlado Mahorčič je leta 1973 zapisal, da je najobsežnejše delo te vrste ne samo pri nas, temveč v svetu (navedeno v Gliha, 2012, str. 17).

Leta 1971 je izdal zelo pomemben mentorski priročnik Tehnika in metodologija strokovnega pisanja.

Leta 1974 je Zavod za statistiko izdal njegovo knjigo Kmetijska statistika. Rastlinska proizvodnja: teorija, tehnika, rezultati.

Bil je sourednik Spominskega zbornika Slovenije ob dvajsetletnici Kraljevine Jugoslavije skupaj z dr. Josipom Malom in dr. Francetom Steletom (Založba Jubilej, Ljubljana 1939).

Veliko je tudi prevajal, obvladal je svetovne jezike.

Od treh obsežnih prevedenih del naj omenimo predvsem obsežno delo na 898 straneh: Ekonomika: tehnika sodobne ekonomske analize, avtorja Paula Samuelsona. Izdala Cankarjeva založba leta 1968. Prevedel je tudi Načela politične ekonomije in obdavčenja avtorja Davida Ricarda (Cankarjeva založba 1962) in Prolegomena avtorja Immanuela Kanta (Cankarjeva založba 1963).

In še neobjavljena dela: v knjižnici Kmetijskega inštituta Slovenije je shranjeno 16 Lavričevih rokopisov in tipkopisov, ki jih niso objavili (Gliha, 2012, str. 27).

Karel Lavrič (1871–1945), oče dr. Jožeta Lavriča je bil usnjar. V Lukovici je postavil strojarno za brata Ivana, leta 1919 pa je kupil opuščeno papirnico v Žužemberku in jo preuredil v usnjarno. Obratovala je do aprila 1945, ko je bila uničena ob zavezniškem letalskem bombardiranju. Njegov sin Ferdinand je pripeljal stroje iz porušene usnjarne v Moravče in postavil novo usnjarno. Surovine je dobival od Koteksa, izdelke pa oddajal v tovarno TOKO v Domžalah. Ta usnjarna je delovala do Ferdinandove upokojitve 1970. (Stražar, 1979, str. 542; Gliha, 2012, str.3.) *Fotografija je last Alenke Rosina*

Ob koncu kratke predstavitve velikega raziskovalca in znanstvenika, Moravčana, dr. Jožeta Lavriča se lahko samo pridružujem zapisu Slavka Glihe, dolgoletnega direktorja Kmetijskega inštituta Slovenije: Dr. Lavrič v vsem svojem življenju ni prejel nobene nagrade ali priznanja. Ob branju njegovih del pa smo prepričani, da si jih je še kako zaslužil.

O očetu in stricu

O življenju in delu dr. Jožeta Lavriča sem se najprej seznanil iz pisanih virov, nato pa sem dobil priložnost, da se pogovorim z njegovo hčerko gospo Alenko Rosina in nečakinjo Evo Karažija, z obema seveda na daljavo.

Gospa **Alenka Rosina**, upokojena dolgoletna zdravnica v šolskem dispanzerju, živi v Ljubljani, spomin na očeta pa je še vedno zelo živ.

Ko je šel njegov starejši brat prvič v šolo v Moravčah, ga je moj oče, takrat štiriletni Jožek spremljal. Očetu Karlu je rekel, da mu je dolgčas in gre tudi on v šolo. V razredu se je pogumno usedel v klopi. Učitelj je mislil, da je to pač prvi dan, potem pa bo Jože ostal doma. Mali Jože pa je prihajal drugi, tretji dan, celo leto; bolj kot igra, ga je zanimalo dogajanje v šoli, že takrat je pokazal, v kateri smeri bo teklo njegovo življenje.

Moj oče je bil zelo redoljuben, a njegov prihod v službo pa je bil večkrat prepozen. Minister dr. Anton Korošec ga je poklical in mu naročil, naj sestavi okrožnico za vse zaposlene, da morajo prihajati v službo pravočasno. Dr. Lavrič je naslednji dan prinesel ministru zahtevano okrožnico, ta jo je pogledal in vrnil očetu, rekoč: »Zdaj pa jo nesi domov in obesi nad posteljo!«

Očetov hobi je bila filozofija. Prebral je ogromno knjig. Rad je tudi kolesaril in se odpravil na daljše izlete s kolesom po Sloveniji.

O dr. Jožetu Lavriču sem se pogovarjal tudi z njegovo nečakinjo gospo Evo Karažija, dolgoletno ravnateljico Osnovne šole Jurija Vege v Moravčah. Njena mama Karolina je bila Lavričeva sestra.

Strica se spomni iz dijaških časov. Takrat je stanovala pri teti v isti stavbi kot družina dr. Lavriča. Poznala ga je kot človeka z ogromnim znanjem, vsi so ga zelo spoštovali, ko se je kot dijakinja pogovarjala z njim, se ji je zdel kar nekako nedosegljiv.

Pisni viri:

Gliha, Slavko. (2012). *Dr. Jože Lavrič, pravnik, statistik in agrarni ekonomist (1903-1973)*. Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije. Stražar, Stane. (1979). *Moravska dolina. Moravče: Odbor za izdajo knjige Moravska dolina pri krajevnih skupnostih Moravče, Peče, Velika vas in Vrhpolje-Zalog*

Pridobljeno na spletu: https://sl.wikipedia.org/wiki/Jože_Lavrič

Dr. Jože Lavrič, Organizacija statistike v Jugoslaviji. Banovinska zaloge šolskih knjig in učil. Ljubljana 1935.

Ta knjižica je poskus, menda prvi, prikazati pregled celokupne administrativne statistike, v naši državi, bodisi da gre za primarne statistike, to je, kadar gre za neposredno, iz statističnih namenov povzročeno številčno zajetje pojavov, bodisi za sekundarne statistike, ki se nabirajo kot postranski produkt nekega drugega administrativnega poslovanja.

Za dobro stran takega prikaza smatram, ne samo, da informira, katera statistika, kje in na kaki pravni osnovi se vodi, ampak zlasti tudi, da omogoči oziroma olajša kritičen odnos do številke. Četudi bi namreč statistike bile čisto točne, kar pa v največ primerih niso, je treba pri praktični uporabi in zlasti pri časovni in krajevni primerjavi števil, ugotoviti njih identično, kaj so in predstavljajo in njih genezo, od kod so in prihajajo.

Le če tako številko vsestransko spoznamo, jo moremo s pridom in prav uporabiti posebno v njeni analitični funkciji pri raziskovanju vzročnih zvez in razvojnih tendenc.

Poglavja: osnove naše statistike, demografska, agrarna, gozdna, rudarska, finančna in prosvetna statistika so bila objavljena v »Času«, l. XXIX., štev. I.-II. in III.

Etnolog, 7, 1934

Luč na koncu tunela

BESEDILO: LJUDMILA NOVAK, poslanka EP

Po skoraj letu dni izjemno mračnega obdobja virusa Covid-19 je v mesecu novembru vendarle posijal žarek upanja. Kar tri izjemno ugledne svetovne farmacevtske družbe so objavile zelo dobre rezultate testiranja cepiva proti Covid-19. Vsa testiranja omenjenih cepiv so pokazala več kot 90-odstotno učinkovitost. EU bi lahko po najboljšem scenariju imela od aprila prihodnje leto na voljo do 50 milijonov odmerkov cepiva na mesec.

Upanje torej obstaja, a zdaj je pomembno, da strategijo cepljenja pripravi tudi vsaka država članica. Države bodo morale zagotoviti t. i. hladne verige, organizacijo centrov za cepljenje in izobraževanje osebja, ki bo izvajalo cepljenje, poskrbeti pa bo potrebno tudi za logistiko. Upam, da bo slovenska vlada to strategijo pripravila čim prej.

Zadnji podatki o okužbah in preminulih v Sloveniji in drugod po Evropi so izjemno žalostni. Težko si je predstavljati žalost svojcev preminulih zaradi Covid-19. Naj ob tej priložnosti vsem vam izrečem iskreno sožalje. Neizmerna hvala pa tudi vsemu zdravstvenemu osebju. Težko je najti primerne besede za njihovo požrtvovalnost in trud.

Medtem so se gospodarske razmere v evrskem območju zaradi virusa spet začele poslabševati. V trenutnih razmerah so ukrepi domače in tujih fiskalnih politik ključni za preprečevanje še obsežnejšega padca gospodarske aktivnosti, so nedavno sporočili iz Banke Slovenije. Naj ponovno poudarim, kako ključno je sprejetje večletnega proračuna Evropske unije in reševalnega sklada EU za čas po pandemiji Covid-19. Neodgovorno je, da dve članici EU proračuna in sklada v skupni vrednosti več kot 1800 milijard evrov ne želita potrditi zaradi lastnih interesov, ki škodujejo celotni uniji. Upam, da bosta tako Madžarska kot Poljska na decembrskem vrhu EU v Bruslju vendarle prišli do spoznanja, da v Evropskem parlamentu koraka nazaj v odnosu do mehanizma vladavine prava in izplačil denarja v katerikoli članici EU ne bomo naredili. Vladavina prava je temeljna vrednota, na kateri je zgrajena povojna demokratična Evropa.

Drage bralke in bralci, smo tik pred najlepšimi dnevi v letu, ko nas razveseljujejo dobri možje. Verjamem, da za nobenega izmed nas letošnje praznovanje božiča in novega leta ne bo običajno. Za nekatere bo tudi izjemno težko. A naj ob tem vendarle ponovim, da cepivo je na poti in da bomo to hudo pandemijo s skupnimi močmi na koncu premagali. Želim vam blagoslovljene božične praznike in obilo zdravja ter sreče v letu 2021.

Za zdravje in skupno dobro!

BESEDILO: JANEZ VIDIC, OO SLS Moravče

Ljudje bi povsod morali živeli v družbi, ki je solidarna, kjer vsak posameznik šteje, vsi skupaj pa vidijo dlje od lastnega praga.

Od marca dalje je bilo leto 2020 zaznamovano z epidemijo bolezni Covid-19, ki je svojo moč v naši občini, kot tudi v državi, pokazala še posebno v jesenskem času. Kljub epidemiji pa je bilo v tem času opravljeno izjemno veliko dela, veliko projektov, urejene in obnovljene so bile ceste, mostovi, položena kanalizacija, center Moravč je bil urejen v rekordnem času, prestavljeni sta bili dve kapelici, in sicer na Grmačah in Gaberju, kar je bilo obljubljen že kar nekaj let. Postavljena so bila avtobusna postajališča z nadstreški, nova avtobusna postaja v centru Moravč, na Vrhpoljah je bil položen nov vodovod z novo cesto in razsvetljava, pred gasilskim domom je bil položen asfalt. Stekel je tudi projekt izgradnje kanalizacije in asfaltne prevleke na Cesti na Grmače. Moravčani smo dočakali pokriti poslovilni prostor na pokopališču. Naselje Dole pri Krašcah je dobilo cestno razsvetljava. V tem času pa se je tudi pričelo z izgradnjo optike. To je le del projektov, ki so bili v tem letu kljub epidemiji izpeljani.

Vzporedno župan s sodelavci pripravlja vso potrebno dokumentacijo za še večje projekte. Župan in njegovi strokovni sodelavci so se do zdaj izkazali. Občinski odbor SLS Moravče jim želi, da tudi v prihodnje dosežejo zastavljene cilje ter jih v celoti podpira. Naša želja je, da bi ob takšnem napredku bili vsi pripravljeni pomagati in doprinesti k napredku in razvoju naše občine – našega skupnega prostora. Pri tem je potrebnega veliko razumevanja, strpnosti in medsebojnega sodelovanja. Člani občinskega odbora SLS želimo županu in celotni ekipi občinske uprave kar največ uspehov.

V času nastajanja tega prispevka epidemija Covid-19 še ne popušča. Zato je še toliko bolj pomembno, da ukrepe spoštujemo, saj je od vsakega posameznika odvisno, kako in kdaj bomo to bolezen premagali. Gospodarstvo mora čim prej nemoteno začne z delovanjem, otroci in mladina bi se morali kar se da hitro vrniti v šolske klopi. Seveda ne za ceno zdravja in življenj najbolj ranljivih.

Ob prihajajočih praznikih želi Občinski odbor SLS Moravče vsem občankam in občanom lep božič, naj vam ob teh časih podari veselje, blagoslov in mir, vsak dan novega leta naj bo s srečo in zdravjem prepleten. Ob prazniku dneva samostojnosti in enotnosti pa si želimo, da bi pri nas vladale vrednote, kot sta pravičnost in varnost.

Zapisi študentke etnologije in kulturne antropologije

BESEDILO: ALEKSANDRA KANSKY

V petek, 20. novembra, sem se kot študentka 1. letnika magistrskega programa Etnologije in kulturne antropologije Filozofske fakultete v Ljubljani odpravila na terensko delo.

Vstala sem, se pretegnila, spila skodelico čaja in se premestila k računalniku. Da, tudi antropologi smo zaradi epidemije morali prilagoditi svoj način dela. Nam tako ljubo spoznavanje novih okolij in ljudi smo zamenjali z izvajanjem pogovorov in iskanjem informacij na spletu (ter hkrati z radovednostjo preučili vsak košček ozadja ekranov naših sogovornikov).

Z Branko Bizjan sva se, kot se v sodobnih časih spodobi, spoznali kar preko spleta. No, najprej se je zgodil telefonski pogovor, temu pa je sledil slabo uro dolg spletni pogovor.

Z gospo Bizjan sem prišla v stik v okviru predmeta Etnološke regionalne raziskave Slovenije, kjer smo študentje raziskovali, kaj si prebivalci občin, ki spadajo pod okrilje Lokalne akcijske skupine Srce Slovenije (LAS Srce Slovenije), mislijo o svoji občini, na kaj so ponosni v njej, česa si v svojem kraju še želijo, kaj pogrešajo, kako gledajo na dediščino ter katere projekte si želijo v občinah videti v prihodnosti.

Moja velika sreča je bila, da sem za svojo prvo sogovornico dobila gospo Bizjan, izjemno aktivno prebivalco moravške občine in osebo polno življenja in idej. Ko je beseda nanesla na moravško občino in njen domači kraj Dešen, je nadvse humorno strnila ugotovitev o tem, s čim se ljudje tu ukvarjajo: »Ja,

pri nas smo rokodelci, ta mladi so pa v glavnem inženirji! /.../ Tako, da znamo vse doma narest! /.../ Aja, pa kuharic imamo tudi nekaj, tako da se imamo fajn!«

V pogovoru sem izvedela za mnogo zanimivih kotičkov, krajev z bogato naravno in kulturno dediščino, ki jih ponujata moravška občina in Dešen – od najvišjega vrha v občini, do majhnih kmetij, najdišč fosilov iz časov, ko je bilo tu še morje, ostankov gradov in mlinov, jam in učnih poti. A se tudi tokrat mimo pogovora o kulinariki ni dalo.

Tomažetova Branka, kot ji pravijo v domačem kraju, je velika zagovornica povezovanja lokalne gostinske ponudbe, s čimer bi pripomogli k večji razpoznavnosti teh krajev in obiskovalcem ponudili nepozabno izkušnjo. Kožnate klobase, šobeljni, prešce, ušinata repa in ušinat zelje bi skupaj z etnološko predstavitvijo ajde lahko bili dober začetek v kulinarčno popotovanje po Moravškem.

»Znamo pridelati, znamo izdelati in znamo uživati,« še strne svoje vtise in občutke o svojem rojstnem kraju gospa Bizjan.

Da, tokratno terensko delo je vsekakor bilo precej drugačno, a hkrati tudi izjemno zanimivo. Naravna in kulturna dediščina kar kličeta po obisku, kulinarčne specialitete zbudajo radovednost in prebuja brbončice. Vse zbrane informacije in podobe Moravške doline, ki so se mi tekom pogovora utrnille, prinašajo pričakovanje in veselje, ki bosta gotovo prisotna tudi ob nadaljnjih obiskih teh bogatih krajev v osrčju Slovenije.

Zahvala moravškim gasilcem

Zahvaljujem se gasilcem Prostovoljnega gasilskega društva Moravče, ki so na megleno nedeljsko jutro, 8. novembra, prihiteli na pomoč. Zagorele so saje v dimniku. Iz dimnika je puhal ogenj, da je kar bobnelo in samo hitra intervencija, je rešila našo leseno hiško.

Vsem se zahvaljujem za hitro ukrepanje in prijaznost, ki ste jo izkazali. Želim pa povedati, da smo vestno skrbeli za dimnik in je bila zadnja dimnikarska storitev opravljena 26. oktobra letos! Gasilci pa so iz dimnika spravili za samokolnico saj! Le po 14 dneh kurjenja krušne peči na drva!

Fantje, še enkrat hvala lepa, ostanite zdravi in tako srčni.

Celar Tanja, Drtija 17

Kdo se boji pomoči slovenske vojske?

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: JANEZ GREGORIČ

Slovenska vojska (SV) predstavlja obrambne sile Republike Slovenije, vojaško obrambo izvaja samostojno ali v sodelovanju z zavezništvom na podlagi mednarodnih pogodb.

Veliko dvomov nastaja v zvezi z zakonom, ki ga je potrdil državni zbor, o 780-milijonski naložbi v SV. Pri vsem tem je nedvomno potrebno opozoriti, da gre za obdobje 2021–2026, da se celo desetletje ni vlagalo v SV, še več, proračunska sredstva so se znižala in so pod enim odstotkom BDP.

Pri vsem tem je dvomljivcem prišla prav tudi zdravstvena situacija (covid-19), še prej so se politiki različnih političnih prepričanj sklicevali na gospodarsko in kasneje na finančno krizo, morda bo v prihodnosti na vrsti socialna kriza. V vseh teh krizah so šla prekomerna sredstva po posameznih resorjih, a učinek je bil mizeren (TEŠ ... bančna luknja).

Nedvomno v zdravstvu primanjkuje denarja, posebno v zdajšnji situaciji, a ne gre le za denar, pomembni so kadrovske resursi, ki so izjemno

okrnjeni. Prenekateri se bojijo vojske na meji, kar bi bilo brez časovnih omejitev popolnoma razumljivo, a kdo se boji pomoči vojske pri obvladovanju trenutne zdravstvene situacije?

Poleg Civilne zaščite, ki je že angažirana, uporabimo še ustrezne posamezne pripadnike SV, predvsem 18. bataljon za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo SV, ki je poleg stroge vojaške namembnosti, predviden tudi za sistem zaščite in reševanja z vso svojo opremo in ustrezno usposobljenim kadrom.

Ko govorimo o varnosti države, pomislimo tudi na socialno in ekonomsko varnost, a še vedno je vojska zadnji in najpomembnejši del obrambe države, kakor se je že izkazalo v letu 1991.

Verjemite, da se prav veterani vojne za Slovenijo zavedamo, kako pomembno je to področje in če bi se odločili za brezobrambno politiko, bi kaj hitro nastopili »dobri sosedje«, ki še vedno rišejo zemljevide svojih držav s posameznimi deli slovenskega ozemlja.

Spoštovane veteranke in veterani vojne za Slovenijo!

Po dolgoletnem trudu, obveščanju in ozaveščanju odgovornih na vladnem nivoju nam je uspelo delno spremeniti Zakon o vojnih veteranih. Pomembna sprememba, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 2021, je ponovno znižanje starosti za uveljavitev veteranskih pravic na dopolnjenih 50 let.

S tem datumom se za vse, ki so dopolnili 50 let starosti, sprošča možnost za plačilo dodatnega zdravstvenega zavarovanja. Postopek za uveljavitev pravice se izvede na Upravni enoti, ki pokriva območje vašega stalnega bivališča. Seveda je potrebno že imeti urejen status vojnega veterana. Pomembno je tudi, da predhodno ne prekinete sedanjega zavarovanja, pač pa počakate na izdano odločbo, na kateri bo naveden tudi datum pričetka sklenitve novega zavarovanja.

Toda prizadevanja za popravo zakona se s tem ne bodo končala. Še vedno ocenjujemo, da obstajajo skupine udeležencev, ki so krivično izvzete iz določil za priznanje pravice do statusa vojnega veterana. Še naprej se bomo zavzemali, da se ta določila popravijo, res pa je, da so postopki silno dolgi in potrebno je nemalo truda za še tako majhne spremembe.

Pozivamo vas, da z novostmi seznanite čim več svojih znancev, vojnih veteranov, ki do sedaj niso mogli uveljavljati svojih pravic. Ob tem pa jih tudi povabite v našo organizacijo, saj smo skupaj močnejši.

Zveza veteranov vojne za Slovenije

S prostovoljstvom bogatimo sebe in druge

BESEDILO: MARJAN RAVNIKAR, FOTOGRAFIJA: MIRA KAVČIČ

V času, ko je zaradi epidemije življenje in delo Univerze za tretje življenjsko obdobje – Društva Lipa Domžale kar precej ovirano, vam v občinskih glasilih predstavljamo naše dejavnosti, hkrati pa opozarjamo tudi na pozitivne prakse dela starejših, ki so še kako pomembne za popestritev in obogatitev časa v jeseni življenja.

Naša, domžalska, univerza, ki se počasi bliža srebrnemu jubileju, letos poteka namreč že 23. šolsko leto, spada med najuspešnejše v Sloveniji in na posameznih področjih presega izobraževanje odraslih in omogoča prijetno druženje.

Med bolj znane tako sodijo domžalske UNICEF-ove prostovoljke, ki organizirano ustvarjajo punčke iz cunj že od leta 2004 in vsako leto v povprečju ustvarijo 350 punčk. Temeljni namen projekta je

Kopitar, ki je včasih v Lipi obiskovala tudi likovni krožek in angleščino, sedaj pa, to so zapisale kolegice, ustvarjalno prednjači. S prostovoljnimi delom si je prislužila uvrstitev med prostovoljce leta 2019. Ob čestitkah sem prostovoljki Marceli zastavil nekaj vprašanj.

»Kolegice vedo, da šivanju punčk namenim veliko časa in strasti. Vesela sem, da opazijo moje navdušenje v tem delu,« je povedala ga. Marcela, pa tudi, da je pravzaprav ona našla punčke. »Vrsto let sem si želela ustvarjati prav punčke iz cunj in željo sem uresničila takoj po upokojitvi, leta 2010,« je povedala, pa še: »Vsekakor da punčki karakter prav obraz, glavna pa je kreacija oblekice in tukaj ima domišljija pristo pot. Do sedaj sem naredila približno 500 punčk in fantičkov.« Na vprašanje, kaj ji pomeni, da jo je UNICEF predlagal za prostovoljko leta, pa je povedala: »Z ljubeznijo punčke ustvarjam že 10 let, veseli me, da jih ljudje radi posvojijo, saj dobim veliko zahval. Najvažnejši pa je čudovit občutek, da sem del velike zgodbe, ki rešuje otroška

UNICEF-ove prostovoljke ustvarjajo punčke iz cunj že od leta 2004

zbiranje sredstev za UNICEF-ov program cepljenja otrok v državah v razvoju proti šestim nalezljivim otroškim boleznim (davica, ošpice, oslovski kašelj, otroška paraliza, tuberkuloza in tetanus). Punčke je možno kupiti na sedeže društva Lipa Domžale.

Tudi UNICEF-ove prostovoljke so po pisanju Mire Kavčič v letošnjem šolskem letu uspešno začele z delavnico ustvarjanja. Mentorica Metka Paternoster je k uspešnemu delu prispevala s tem, da je med počitnicami izrisala in ukrojila 350 teleščkov punčk, večino tudi sešila. Žal je načrte prekinil drugi val pandemije. A dejavnosti Lipe niso zamrle, preselile so se na elektronsko druženje od doma.

Med pridnimi dekletki izpostavljam 95-letno Milko Mezgec, ki pleče copatke, Miro Kavčič, ki riše obrazke domžalskim Špelcam in Jankom ter Marcelo

življenja. Lepo je, da so tudi pri UNICEF-u to opazili.« Opazil pa jo je tudi predsednik RS Borut Pahor, ki se je gospe Marceli zahvalil za požrtvovalno delo. Ob koncu leta 2020 sem mentorjem, animatorjem in članom društva namenil posebno pismo, v katerem se jim zahvaljujem za sodelovanje v lanskem in letošnjem šolskem letu, za leto 2021 pa sem zapisal: Ob vstopu v leto 2021 vam želim prijetne prav vse praznične dni, predvsem pa vam ter vsem vašim bližnjim želim veliko zdravja, kar bo zanesljivo prispevalo k srečnim in uspešnim vsem dnevom v novem letu. Glede na naše dosedanje skupno uspešno delo pa, enako kot vi, upam, hkrati pa sem prepričan, da se kmalu srečamo v naših učilnicah in nadaljujemo skupaj začrtano delo – v zadovoljstvo in veselje nas vseh.

Svoboda govora

Svoboda izražanja je v slovenskem pravnem redu opredeljena v 39. členu Ustave RS. Vsakdo bi jo moral poznati na pamet in jo spoštovati. Niti pomisliti ne bi smel, da bi jo kršil, kaj šele »dotikal«. Da nam bo lažje, si pogledjmo kaj pravi omenjeni člen: »Zagotovljena je svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja«.

Svoboda govora je ena izmed pridobljenih pravic, na kateri temelji demokratični svet in brez katere sploh o demokraciji ne moremo govoriti. Je pravica, ki ščiti posameznika pred državo in brez nje ni "demokratske" državne ureditve.

Moderno se je obračati v svet in se primerjati z njim. Tako so v ameriški ustavi človekove pravice navedene v deset amandmajih [Bill of rights, 1791], a že prvi amandma vsebuje poleg verske svobode in svobode združevanja tudi svoboda govora [Freedom of speech]. »Če se svoboda govora odvzame, potem nas lahko neme in tihe peljejo kot ovce v klavnico,« je rekel prvi predsednik Združenih držav Amerike George Washington leta 1783.

Svoboda govora je zapisana tudi v 19. členu Splošne deklaracije o človekovih pravicah, ki je bila sprejeta leta 1948: »Vsakdo ima pravico do svobode mišljenja in izražanja, všteti pravico, da nihče ne sme biti nadlegovan zaradi svojega mišljenja, in pravico, da lahko vsak išče, sprejema in širi informacije in ideje s kakršnimkoli sredstvi in ne glede na meje.«

Da ne bomo pogledovali samo v zgodovino, si pogledjmo mednarodnopravni dokument, ki zavezujejo Slovenijo. 9. člen Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (1994) obravnava svobodo mišljenja, vesti in vere. Ista konvencija v 10. členu pa svobodo govora, kar pomeni, da ima vsak subjektivno pravico izražati in razširjati svoje mnenje v besedi, sliki in pisavi. Svobodo izražanja in mišljenja je potrebno zagovarjati vedno in povsod.

Iz pravice do svobode govora in mišljenja se razvijajo še druge pravice, ki so v našem/LIM primeru neizpodbitno kršene. V mislih imamo konkretno svobodo tiska in medijev.

Zavedamo se, da to ne pomeni, da lahko posameznik reče in dela vse brez vsakih omejitev. Meja je seveda tam, kjer s svojim delovanjem škoduje nekomu drugemu.

Splošna deklaracije o človekovih pravicah in Evropska konvencija določata: »Izvrševanje teh svoboščin vključuje tudi dolžnosti in odgovornosti in je zato lahko podvrženo obličnostim pogojem, omejitvam ali kaznim, ki jih določa zakon in ki so nujne v demokratični družbi zaradi varnosti države, njene ozemeljske celovitosti, zaradi javne varnosti, preprečevanja neredov ali zločinov, za zavarovanje zdravja ali morale, za zavarovanje ugleda ali pravic drugih ljudi, za preprečitev razkritja zaupnih informacij ali za varovanje avtoritete in nepristranskosti sodstva.« Predstavniki LIM vsakokrat odgovorno izjavljamo, da smo za svoje izjave odgovorni, pri čemer pripominjamo, da se morebitnih posledice ne bojimo, saj so naše izjave preverljive in dokazljive.

V našem pravnem redu žal začnejo organi pregona »postopke« proti posameznikom ali skupinam, ki hujskajo, pozivajo k

izgredom proti narodni, rasni, spolni, verski ali politični skupini, ali če nekdo pripravlja nek protipraven napad po t.i. uradni dolžnosti/so dolžni začet pregon. Ni pa njihova naloga, da ukrepajo, če ena oseba žali drugo. Tisti, ki je žaljen, se mora sam braniti in mora storilca najprej tožiti. Sodišče potem odloča, ali je tožba utemeljena ali ne. Tu moramo dodati rek, pravice se ne išče na sodišču, zakaj? Včasih obsojajo ljudi tudi, ker so izrazili nekaj, za kar obstajajo trdni dokazi. Tukaj seveda ne more biti govora o žalitvi. Resnica ni žalitev. O žalitvi govorimo, kadar je nekdo govoril nekaj neresničnega in je s tem prizadel čast in ugled nekoga. Na drugi strani pa imamo kar nekaj primerov, kjer sodišča nekoga, ki je dejansko širil lažne vesti in s tem nekomu vzel dobro ime, ne obsodijo. V takih primerih je sicer vsakomur jasno, da gre za klevete, za žalitve brez primera, pa obsodba ne sledi. Ne smemo prezreti, da so ljudje o katerih se širijo laži, lahko zaznamovani za celo življenje. Katera politična opcija prednjači v naši dolini po takšnem početu, si odgovorite sami.

Zadnje čase se vrstijo primeri kršitev svobode govora in se skuša omejevati svobodo medijev. Očitno gre tukaj za to, da se resnica ne bi širila, ker to moti naše lokalne oblastnike in njihove podpornike/somišljenike ali celo pomagače.

Podpiramo izjavo glavne urednice Novice iz moravške doline, ki je v enem izmed člankov zapisala, da je potrebno vsa kazniva ravnanja naznaniti organom pregona, pri čemer opozarjamo na tretji odstavek 158. člena Kazenskega zakonika, ki se glasi: »Ne kaznuje se, kdor se o kom žaljivo izrazi v znanstvenem, književnem ali umetniškem delu, v resni kritiki, pri izpolnjevanju uradne dolžnosti, časnikarskega poklica, politične ali druge družbene dejavnosti, obrambi kakšne pravice ali varstvu upravičenih koristi, če se iz načina izražanja ali iz drugih okoliščin vidi, da tega ni storil z namenom zaničevanja.«

Za nostalgike pa naj omenimo še 133. člen Kazenskega zakonika komunistične Jugoslavije, ki je predvideval kazen do deset let zapor. Kaznivo dejanje je po tem členu storil že tisti, ki je »s pisano besedo, letakom, risbo, govorom ali kako drugače« ščuval »k rušenju oblasti delavskega razreda in delovnih ljudi« oz. »kdor s hudobnim namenom in neresnično prikazuje družbene in politične razmere v državi.« Seveda tudi tisti, ki je izdelal ali razmnoževal t.i. »sovražni material«. Hudomušno bomo dodali, da bomo verjetno zaradi ne objave tega članka, prisiljeni izdelati lastne letake, risbe,...in jih razdeliti med ljudi. Seveda pa so bili ljudje obsojeni tudi po 114. členu istega zakonika, ki je predvideval kazen za »kontrarevolucionarno ogrožanje družbene ureditve«, po 136. členu, ki je sankcioniral »združevanje za sovražno delovanje«, po 157. členu, ki je vseboval »žalitev SFRJ« itd.

Člani in podporniki LIM-a, bi verjetno bili vsaj 10 let v zaporu ali na »Golem otoku«, v kolikor bi bili »odločevalci«, ki že nekaj zaporednih števil naše članke neopravičeno obravnavajo kot sovražni material, v vlogi tožnika in sodnika in bi se pisalo leto 1985.

Vsaka beseda, vsako dejanje in vsak nasmeh, lahko prinese srečo drugim ljudem. Vsak trenutek je lahko nov začetek. Veliko upanja ustvarjajo velike ljudi, zato radostno pojdemo novemu letu naproti. Vaš korak v Novo leto 2021 naj ne bo negotov,

ampak trden in zanesljiv z upanjem na lepo prihodnost. Naj se Vam in Vašim najdražjim uresniči mnoga pričakovanja, Vam želi **LIM**.

Nekaj razlag k besedilu predstavnikov LIM

Zgolj na kratko želim podati nekaj razlag glede predzadnjega odstavka besedila z naslovom Svoboda govora.

"Odločevalci" oziroma natančneje podpisana "odločevalka" ne bi nikogar, ne pred petindvajsetimi leti, ne danes, poslala na Goli otok ali v zapor. Tudi ta izjava je natolcevanje oziroma žalitev. Žaljiva namigovanja glede drugih oseb so bila razlog za zavrnitev objave dveh prispevkov istega pošiljatelja (avtor ni bil zapisan). Prvega od treh neobjavljenih člankov (v uredništvo je bil poslan več dni po roku) nisem odklonila, pač pa predlagala objavo v naslednji številki, kar je pošiljatelj zavrnil.

Avtorji besedila (predstavniki LIM) nam želijo uresničitev pričakovanj. Moje skromno pričakovanje je, da bi ponovno pisali o konkretnih okoljskih temah.

V besedilo, pod katerim je podpisano društvo LIM, nismo posegali s slovničnimi oz. slogovnimi popravki.

mag. Tatjana Čop, odgovorna urednica

MIZARSTVO AVBELJ

IZDELAVA POHIŠTVA PO NAROČILU

Avbelj Milan s.p. –Mizarske storitve
Stegne 1, 1251 Moravče

www.mizarstvo-avbelj.si

info@mizarstvo-avbelj.si

GSM: 041 641 446

**ŽELIMO VSEM VESEL BOŽIČ,
NOVO LETO PA NAJ BO ZDRAVO
IN SREČNO!**

Križanka

DRUGO IME ZA OBMOČJE GALERIJE BOŽIDARJA	KATALONSKI JEZIK	SPOJINA OGLJKA IN VODIKA	GARJE (KNJIŽNO)	KRAJŠA SKLADBA ZA ORGLE ALI KLAVIR	JAPONSKA NABIRALKA BISEROV	KRUTI RIMSKI CESAR	JESSICA TANDY	FINSKI ARHITEKT SAARINEN	PLEMIŠKI NASLOV	PREBIVALKE IRANA	ŠTEFAN OŠTOJA	LJUDJE S SKUPNIMI INTERESI	DELEC Z ELEKTROČRNIM NABOJEM	GALILEO GALILEI	ARABSKI SREBRNIK	KULTURNI IN NARAVNI BISER POSAVJA	FRANCOŠKI PISATELJ (LEON)
JAKCA V KOSTANJEVICI NA KRKI																	
VPLIV POJAVOV V OZRAČJU NA KMETIŠTVO																	
TLAKOVALEC (STAR.)							ŽELEZOV OKSID				INDIJ					NIGERIJ-BRITANSKA PEVKA (SADE)	
NASELJE V OBČINI KANAL OB SOČI					ŽEBELJ ZA TIRNICE NAS IGRALEC (BORIS)								RAVNO-TEŽNI KAMENČEK V UŠESU			MESTO V IZRAELU SESTRA OČETA ALI MATERE	
LITU			HUMORIST GAŠPERIČ ANGLEŠKI PEVEC (CHRIS)					RASTLINA Z BELIMI CVETI SVEDSKO SMUČIŠČE								VIKA ENGEL	
DEKOR						POKOJNI GLASBENIK HRUŠOVAR NIZOZEM. ŽEN. IME						VERNIK					
BIBLJSKI OČAK				NEKDANJA KRONA PAPEŽEV PALIR, DELOVODJA						BREZ-ČUTEN ČLOVEK HRIB PRI MENGŠU							FRANCOŠKI FILOZOF (ERNEST)
ENA IZMED ZNAČILNOSTI KOROŠKEGA NAREČJA									NAPAKA, POMOTA FR. SKLADATELJ (EDOUARD)							ANJA RUPEL ČUSTVO BREZIZHOODNOSTI	
ČERNIK OLDRICH			KRAJ PRI KOČEVJU NEKD. JAP. GIMNAST (TAKAŠI)					FINSKI LITERAT (EINO) TERME V BELGIJI								DRUG KMEČKEGA VOZA VRSTA VRBE, IVA	
ANGLEŠKI PEVEC (BILLY)					KONJ, KI TEKMUJE V KASU VLADJE DIVAC							SL. PESNIK IZ MORAVČ (ANTON) KON IČKAVA					
PRES-TOLNICA NEKDANJE ASIRIJE																	
PLAČEVANJE PO USPEHU						AVTOR: GREGA RIHTAR		JAPONSKI GOLFIŠT (ISAO)					VALJAST BOBEN Z JUGA BALKANA				

POMOČ: AJBA-naselje v občini Kanal ob Soči, INEKE-nizozemsko žensko ime, OKOVNIK-žebelj za tirnice, TOKATA-krajša skladba za orgle ali klavir, ZEČEK-hrib pri Mengšu

*Ljuba mama, ni res, da odšla si – nikoli ne boš!
Ujeta v naša srca si z najlepšimi spomini,
a vsak naš korak boš spremljala v tišini.*

Zahvala

V 89. letu je zaprla oči in nas za vedno zapustila naša ljubljenka žena, mama, babica, prababica, sestra, teta, tašča in svakinja

Ivana Grilj,

ROJENA URBANIJA, PO DOMAČE POLČEVA IVI Z DOL PRI KRAŠČAH.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in darove za svete maše.

Zahvaljujemo se gospodu župniku Kancijanu Čižmanu za lepo opravljen pogrebni obred, pogrebni službi Vrbančič za organizacijo pogreba ter pevcem za zapete pesmi. Hvala vsem, ki ste se poslovili od nje in jo pospremili na njeno zadnjo pot. Ohranili jo bomo v lepem spominu in molitvi.

Vsi njeni

*Ne jočite ob mojem grobu,
nisem tukaj in ne spim.
Tisoče vetrov sem,
diamantni lesk na snegu,
sončni žarek na zlatem klasu ...
Ko prebudite se v tišini jutra,
sem zamah ptic prepevajočih ...*

Zahvala

Tiho je odšel od nas

Franc Klopčič,

(3. 12. 1937—11. 11. 2020) Z VRHPOLJ PRI MORAVČAH.

Ob slovesu moža, očeta, dedija, pradedija se vsem iskreno zahvaljujemo za tolažilne besede, izrečena sožalja, cvetje, sveče in ostale darove.

Lepa hvala gospodu župniku Ivanu Povšnarju za lepo opravljen pogrebni obred, Prostovoljnemu gasilskemu društvu Vrhpolje, Pogrebni službi Vrbančič, pevcem, hvala za zaigrano žalostinko Tišina. Hvala vsem, ki ste bili z nami v mislih v teh težkih trenutkih.

Vsi njegovi

*Naj bo spokojen, sladek spanec tvoj,
prinese blaženega naj miru.
V srcih nosili bomo te s seboj,
spominjali se bomo dni, ko bil si tu.*

V spomin in zahvalo

Od nas se je poslovil dragi mož, oče, dedi, stric in tast

Josip Magić

IZ MORAVČ.

Ob njegovem preranem odhodu v večnost se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, znancem in sosedom za vse besede tolažbe in izrečena sožalja. Hvala za podarjeno cvetje, sveče, darove za svete maše, zvonjenje in druge dobre namene. Globoka zahvala patronažnim medicinskim sestram in osebnemu zdravniku. Hvala gospodu župniku Kancijanu Čižmanu za obred in lep govor ob njegovih krsti, pevcem kvarteta Krt za lepo odpete poslovilne pesmi, podjetju Vrbančič za vso organizacijo pogreba ter cvetličarni Gabi za lepo cvetje. Hvala vsem, ki ste se na ta dan skupaj z nami poslovili in ga pospremili k večnemu počitku.

žena Joži, sin Boris in hčerka Marjana z družinama

*Hvala ti mama za dano življenje,
hvala za dolge neprespane noči,
hvala za skrb in lepe ti dneve,
katere ob veliki družini doživela si.*

*Zdaj pa odšla za vedno si tja,
kar želja je tvoja že dolgo bila,
da z očetom zopet se srečata.*

Zahvala

Septembra nas je v 87. letu zemeljskega življenja zapustila naša mami, mama, tašča in teta

Anica Zajc,

ROJENA POVIRK S SV. MOHORJA.

Ob njenem slovesu se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem ostalim za izrečena sožalja, darove za svete maše, darove za obnovo cerkve sv. Mohorja in Fortunata in sveče. Iskrena hvala župniku Kancijanu Čižmanu in patru Pashalu Francu Gorjupju za lepe besede slovesa in lepo opravljen obred. Hvala pogrebni službi Vrbančič, Ivici Zupančič, ki je z besedami opisala njeno življenje, ter pevcem in godbenikom Pihalne godbe Moravče. Iskrena hvala tudi vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Počivaj v miru mama!

Vsi njeni

*Minilo že dolgih 20 je let,
odkar zapustil si zemeljski svet.
A v srcih boš naših vedno ostal,
saj lepe spomine vsem si dal.
Zdaj nisi več sam, zdaj z mamo sta oba,
zato glejta in čuvajta nas z vrha neba.*

V spomin

Na božični večer pred 20 leti se je poslovil naš ata, deda in tast

Franc Zajc,

S SV. MOHORJA.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiščete njegov dom in mu prižgete svečko. Pogrešamo te!

Vsi njegovi

*Peto leto že v grobu spiš,
a v naših srcih še živiš.
Vse ure, dneve in noči,
povsod si z nami ti!*

V spomin

Desetega januarja bo minilo peto leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, ata, brat in stric

Štefan Jamšek

Z DOL PRI KRAŠČAH 25.

Hvala vsem, ki se ga spominjate, postojite ob njegovem grobu, mu prižigate sveče in ga ohranjate v lepem spominu.

Vsi njegovi

Občina Moravče

t: 01 72 47 140 / f: 01 72 31 035
 Ponedeljek: 8.00 - 10.30
 in 11.00 - 15.00
 Sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
 Petek: 8.00 - 10.30 in 11.00 - 13.00

Karitas

Tretji četrtek v mesecu: 17.45 - 18.45

Rdeči križ

g: 031 291 564
 Prvi ponedeljek v mesecu:
 17.00 - 19.00

Župnijski urad

t: 01 72 31 055
 Ponedeljek in petek: 9.00 - 10.00
 in 16.00 - 18.00

Pošta

t: 030 718 533
 Ponedeljek, sreda, petek:
 9.00 - 12.00 in 13.00 - 16.00
 Torek, četrtek: 9.00 - 11.00
 in 15.00 - 18.00
 Sobota: Zaprto

Policijska pisarna

Ponedeljek: 16.00 - 18.00
 Petek: 8.00 - 10.00
 Zadnje nedeljo v mesecu:
 8.00 - 10.00

Osnovna šola Jurija Vege

t: 01 72 31 003 in 01 72 31 210
 www.osmoravce.si
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Vrtec

t: 01 72 31 227
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Podružnična osnovna šola Vrhpolje

t: 01 72 31 233
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Zavod za gozdove

Revir Moravče, Vegova 7
 g: 041 657 223

Gasilska zveza Moravče

t: 01 72 31 234
 24-urna dežurna služba
 na telefonu 112

Knjižnica Daneta Zajca

t: 01 72 31 359
 Torek in četrtek: 14.00 - 19.00
 Sreda: 9.00 - 14.00
 Knjižnica je odprta za prevzem rezerviranega, naročenega in vnaprej pripravljenega gradiva. Prost dostop do gradiva žal še ni možen.

Ambulanta splošne medicine

t: 01 72 31 008
 Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.30 (sprejem do 18.00)
 Torek, četrtek, petek: 7.00 - 14.00

Ambulanta za otroke in mladino

t: 01 72 32 943
 Ponedeljek in sreda: 13.00 - 20.00
 Torek: 7.00 - 14.00 (ambulanta),
 10.30 - 14.00 (posvetovalnica)
 Četrtek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)
 8.30 - 11.00 (sis. pregledi),
 Petek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)
 8.00 - 11.00 (ambulanta)

Diagnostični laboratorij

Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.00
 Torek, četrtek in petek: 7.00 - 13.30
 Odvzem za biokemične preiskave:
 8.00 - 10.00

Zobna ambulanta

t: 01 72 31 150
 Ponedeljek in sreda: 6.45 - 13.15
 Torek in četrtek: 12.45 - 19.15
 Petek: 6.45 - 12.45

Zobna ambulanta za otroke in mladino

t: 01 72 32 750
 Ponedeljek in sreda: 7.00 - 14.00
 Torek in četrtek: 13.00 - 19.00
 Petek: 7.00 - 13.30

Patronažna služba

t: 01 72 32 944
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 8.00

Lekarna

t: 01 77 70 245
 Ponedeljek: 12.00 - 19.00
 Torek, četrtek, petek: 7.30 - 14.00
 Sreda: 13.00 - 19.00
 Prva sobota v mesecu: 8.00 - 12.00

Kmetijska svetovalna služba KGZS - Zavod LJ, Izpostava KSS Domžale

Šaranovičeva cesta 21a, Vir
 t: 01 724 18 45 ali 01 724 48 55
 Uradne ure: ponedeljek in sreda
 od 8. do 11. ure oz. po dogovoru

Slovenski okoljski javni sklad, mreža ENSVET

Brezplačno energetsko svetovanje
 gasper.stegnar@ensvet.si
 (po predhodnem dogovoru)

LAS Srce Slovenije

Svetovanje s področja razpisov
 v okviru LAS, Občina Moravče
 Prva sreda v mesecu: 9.00 - 12.00

Avtohiša **KRULC**

Sklepanje avtomobilskih zavarovanj

NOVO SAVA
 ZAVAROVALNICA

 triglav

 Urša Rems Brodar www.nissan-krulc.si ursa.rems@nissan-krulc.si 031-362-397

Nudimo tudi

Cenitve kasko škod in karoserijska popravila
 vse znamke vozil / traktorjev / delovnih strojev

Naj bo leto 2021 brez bolezni
in z veliko sreče za vse!
Situacija nam govori, da bomo ostajali doma.
Kljub temu naj bo praznovanje lepo za vse.

Združenje borcev za vrednote NOB Moravče

KO RK PEČE

vošči lepe božične praznike in srečno, mirno, predvsem pa zdravo leto 2021 vsem svojim članom, krvodajalcem, starejšim in bolnim ter vsem krajanom Krajevne skupnosti Peče.

Krajevna organizacija RK Peče

Kulturno in športno društvo Peče želi vsem članom, prijateljem in obiskovalcem naših prireditev lepe in mirne praznike, v letu 2021 pa zdravja in zadovoljstva. Upamo, da prihajajo prijaznejši časi, v katerih se bomo lahko ponovno družili ob kulturnih in športnih prireditvah. Srečno!

Kulturno in športno društvo Peče

Želimo vsem predvsem zdravja pa da bi lepo praznovali praznike v krogu svojih domačih. Kljub čudnemu času naj bo v vaših srcih toplina. V novem letu vam želimo srečo in da bi se stanje čimprej normaliziralo, da bi se spet lahko srečevali.

Društvo upokojencev Moravče

*Vsaka beseda, vsak pogled,
vsako dejanje in vsak nasmeh
lahko prinese srečo
drugim ljudem.*

Vsak trenutek je lahko nov začetek.

*Velika upanja ustvarjajo velike ljudi,
zato radostno pojdimo naproti novem letu 2021.*

*Da bi se Vam in Vašim najdražjim
uresničila mnoga pričakovanja,*

Vam želi

Kulturno Društvo Tine Kos Moravče

Ob koncu leta, polnega nepredvidljivih izzivov, se iskreno zahvaljujemo **vsem našim sodelavcem**, ki kljub izrednim razmeram brez pomisleka predano opravljate svoje delo in tako **čisto vsak dan** zagotavljate več kot 60.000 prebivalcem osnovne življenjske pogoje: čisto pitno vodo, nemoteno odvajanje odpadne vode in redno odvoz odpadkov.

Hvala tudi vsem **uporabnikom**, ki cenite naše delo in nas podpirate pri naših prizadevanjih.

**Z vami ČISTO VSAK DAN
tudi v letu 2021.**

PRODNIK | 60 let
javno komunalno podjetje

Prostovoljno gasilsko društvo Vrhpolje pri Moravčah želi zdravja, zadovoljstva in sreče v novem letu 2021 vsem svojim članom in občanom občine Moravče. Naj se radost, zdravje in druženje vrnejo v naše življenje!

Prostovoljno gasilsko društvo Vrhpolje

Prostovoljno gasilsko društvo Peče svojim članom in vsem občanom ob novem letu vošči zdravja, miru in osebnega, srčnega občutka, da je vsakdo od nas vreden in pomemben član skupnosti. Za vse leto 2021 vas vabimo, da vsak dan prispevate k našemu skupnemu boljšemu vsakdanu. Srečno in naš Na pomoč! se še vedno sliši, ko je to potrebno.

Prostovoljno gasilsko društvo Peče

*Toplini vsa vrata naj Božič odpre,
naj srečno obdobje za Vas se začne.
Leto 2021 naj zdravja Vam da,
uspeha, ljubezni pa v čaši brez dna!*

*Hvala Vam, da sodelujete z nami in
podpirate skupna prizadevanja za varen
in lepši vsakdan! Skupaj zmoremo!*

Prostovoljno gasilsko društvo Krašnja

Gasilska zveza Moravče želi vsem občanom občine Moravče mirne in varne praznike, v novem letu 2021 pa obilo zdravja in sreče. Tudi v letu 2021 bomo gasilci Gasilske zveze Moravče z vami v dobrem in slabem. Upamo, da se bomo lahko čim več videvali ob prijetnih priložnostih in čim manj v primerih, ko potrebujete našo pomoč. Srečno in na pomoč!

Gasilska zveza Moravče

**ZVEZA VETERANOV
VOJNE ZA SLOVENIJO**

VAM ŽELI

**VESEL BOŽIČ
TER ZDRAVO, USPEŠNO
IN VARNO
NOVO LETO 2021**

USTVARJALNOST JE:

KRŠENJE PRAVIL,
TVEGANJE,
VEČNA RAST,
ZABAVA,
ZAČETEK IN
POGOJ NAPREDKA
...

Ustvarjalnost je divja strast,
ki jo brzda mirna roka.

Moravške rokodelke in rokodelci
smo dokazali, da **ni sile,**
ki bi ustavila ustvarjalni um.

**Veliko ustvarjalnosti, zdravja
in sreče vam želimo v letu 2021,
pa najsiبو kakršnokoli!**

*Rokodelke in rokodelci Moravške doline
Rokodelski center Moravče*

“Ti, ki si,
si postal človek,
da bi mi vsi bili bratje.”

Božič v srcu in radost v vašem domu vam želimo ustvarjalke in ustvarjalci KID Limbar

December 2020,
v jubilejnim, 25. letu delovanja

Sveža domača jajca

Kmetija Pr'Orehk

Gorica 8, 1251 Moravče
GSM: 031 411 114
smolnikardavid@gmail.com

Avtohiša KRULC

Odbije polnoč in leto mine.
Poudarja izkušnje, uspehe, spomine.
Odbije polnoč, poti so odprte za upe,
želje in nove načrte.

Srečno in varno v leto 2021
vam želi Avtohiša Krulc

KMETIJA PR'MATČK
Serjuče 8, Moravče
031/336 239, 031/640 961

DOMAČA MORAVŠKA
jabolka sonaravne pridelave.

Nudimo tudi rdeč in bel krompir ter jajca in mleko.
Dobrodošli na kmetiji in na tržnici.

Želimo Vam vse dobro v letu 2021!

Mali oglas

Zaposlimo nove sodelavce za delo v mizarški delavnici in montaži pohištva.

Mizarstvo Avbelj d.o.o. (Milan 041 641 446)

HUBAT
25let

080 22 36

www.hubat.si

Za toplo zimo in pomlad
kurilno olje
dostavlja HUBAT

BREZPLAČEN PREVOZ ALI PLAČILO NA OBROKE

BORIS KOPITAR
SVETUJE

PREVERITE SLUH IN
POSKRBITI ZANJ

**POKLIČITE
ZA TERMIN
059 044 055**

BREZPLAČNO
PREVERJANJE
SLUHA IN TESTIRANJE
SLUŠNIH APARATOV
BTC LJUBLJANA

OBIŠČITE AUDIOBM
AUDIOBM.SI SLUŠNI CENTRI

Pri Jurku
GOSTILNA IN PICERIJA

**DOSTAVA
HRANE
NA DOM**

tel.: 01 723 28 83
gsm: 040 144 783

Trg Svobode 15, 1251 Moravče
<https://www.facebook.com/PicerijapriJurku>

BARVE LAKI PIRC

NOVA TRGOVINA ZA DOM

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir
NASPROTI TRGOVINE HOFER
051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE
BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA ...

Glasurit 3M TEKNOS ALCEA C.A.R.F.I.T.

- brezplačna kontrola vida
- korekcijska očala
- sončna očala
- športna očala
- kontaktne leče

OK
optika
KRHLIKAR

Očesna optika Krhlikar
Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: 01 723 28 22, M: 040 709 232
optika.krhlikar.pe@gmail.com
www.optika-krhlikar.si

RENAULT
Passion for life

Novi Renault servis Kruc v Moravčah

RENAULT STORITEV. Vozite dalje. Uživate dalje.
Renault priporoča

KRULC D.O.O.
Cesta heroja Vasje 8
1251 Moravče

NUDIMO VAM: servisiranje, garancijska popravila, karoserijska popravila ličarska popravila, cenicne škod, sklepanje zavarovanj ...
DELOVNI ČAS: od ponedeljka do petka od 8:00 do 18:00, sobota od 8:00 do 12:00, nedelja zaprto

NISSAN Nissan Qashqai
LAHKO IMATE VSE

PRIHRANEK DO 4000 €*
BREZPLAČNE ZIMSKE PNEVMATIKE*
7 LET JAMSTVA**

NISSAN INTELLIGENT MOBILITY

KRULC
ŽE 30 LET POOLASČENI SERVISER
VOZIL NISSAN

KRULC d.o.o.
Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče
Delovni čas 08-18, sobota 08-12.
Tel: 01 723 12 00 www.nissan-krulc.si

Kombinirana poraba goriva: 7,8-5,3 l/100 km. Emisije CO₂: 188-139 g/km. Emisijska stopnja: Euro6D Temp. Emisije NO_x: 0,0181-0,0553 g/km. Emisije trdnih delcev: 0,0004-0,00092 g/km. Št. delcev (x10⁻¹¹): 0,01-0,86. Vrednosti meritev porabe in emisij ustrezajo novemu standardu meritev WLTP (globalno usklajeni postopek testiranja za lahka vozila). Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije iz prometa onesnažujejo zrak in tako pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

*Ponudba velja ob nakupu vozila preko Nissan Financiranja. Stranka je v okviru akcije Cash Plan upravičena do prihranka v višini do 4.000 € (z DDV), ki velja za Nissan QASHQAI 1.7D 4WD N-CON SUN LE CLD s kovinsko barvo iz zaloge in brezplačnega seta zimskih pnevmatik. Pridružujemo si pravico do napak. Akcija velja do 31. 12. 2020 oz. do razprodaje zalog. Nissan si pridružuje pravico, da predčasno zaključi akcijo ali jo podaljša. **Brezplačno 7-letno jamstvo velja ob nakupu novega osebnega vozila Nissan Qashqai, velja z Nissan Financiranjem z akcijo CashPlan. 7 let jamstva obsega 3 leta tovarniške garancije ter podaljšano jamstvo za 4., 5. leto po programu 'As new', 6. in 7. leto pa po programu Basic, oz. za 160.000 km, kar koli se zgodi prej. Renault Nissan Slovenija, d.o.o. si pridržuje pravico, da akcijo predčasno zaključi ali jo podaljša. Za morebitne napake ne odgovarjamo in se zanje oporavljamo. Slike so simbolične. Pooblaščen uvoznik: Renault Nissan Slovenija, d.o.o., Dunajska 22, 1001 Ljubljana. Več na www.nissan.si

PEPLAST

Brizganje plastičnih mas - PVC ograje - Rolete - Žaluzije - Tende - Komarniki - Garažna vrata

ALU in PVC okna-vrata KRPAN ŽALUZIJE

PEPLAST d.o.o.
Šlandrova cesta 9a,
1251, Moravče, Slovenija
TEL: 01/7232-368
GSM: 041/753-617
info@peplast.si

www.peplast.si

Avtohiša Vesel
Martin Vesel s.p.

SERVIS
Češnjice 16b
1251 Moravče

- Priprava vozil za tehnični pregled
- Servisne storitve za vozila vseh znamk
- Brezplačno nadomestno vozilo
- Kleparska dela

t. 01 72 31 032
g. 041 687 336

• Delovni čas
pon - pet od 8^h - 18^h

www.avtohis-vesel.si

TV - INTERNET

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

ZANESLJIVO IN UGODNO!

- TV od 16€, INTERNET od 13€, MOBILNI TELEFON od 5€/mesec
- Najbolj gledani kabelski programi s SLO podnapisi, tudi v HD
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Krma, Ambroža, Velike Planine, Zgornje Javoršice, Kališča, Rožična, Zasavske Svete gore, Peč, Črnivca, Slivne, Sv. Miklavža

☎ 040 997 007
www.zvezdatv.si www.gorosan.com

ZANESLJIV SERVIS LCD TV

VRATA JERMAN
PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.
gsm.: 041 387 111
e-mail: mare.jerman@gmail.com
www.montaza-jerman.net

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis